

Πανεπιστήμιο Πειραιά Τμήμα Ψηφιακών Συστημάτων

GPGVote

Ανάπτυξη ενός διαδικτυακού συστήματος λογισμικού ηλεκτρονικής διεξαγωγής ψηφοφοριών, βασιζόμενου στο σύστημα κρυπτογράφησης PGP

Φοιτητής: Πέτρος Μωυσιάδης (Ε/03126) Επιβλέπων Καθηγητής: Δρ. Σωκράτης Κάτσικας

Περίληψη

Στην παρούσα πτυχιακή εργασία χρησιμοποιούμε την γλώσσα προγραμματισμού *Python* και την πλατφόρμα ανάπτυξης εφαρμογών Παγκόσμιου Ιστού *Django* για να αναπτύξουμε ένα διαδικτυακό σύστημα ηλεκτρονικής διεξαγωγής ψηφοφοριών.

Οι εξουσιοδοτημένοι χρήστες του συστήματος αποκτούν την δυνατότητα να δημιουργούν νέες ψηφοφορίες, να συμμετέχουν ως ψηφοφόροι σε όσες ψηφοφορίες έχουν το δικαίωμα ψήφου, καθώς και να εξακριβώνουν την καταμέτρηση της ψήφου τους στα τελικά αποτελέσματα των ψηφοφοριών.

Για την ικανοποίηση των απαιτήσεων ασφάλειας τους συστήματος, όπως για παράδειγμα στη ταυτοποίηση και αυθεντικοποίηση των χρηστών, χρησιμοποιούμε τα κρυπτογραφικά μοντέλα και τις μεθόδους του λογισμικού κρυπτογράφησης GnuPG, το οποίο υλοποιεί πλήρως το πρότυπο OpenPGP.

Περιεχόμενα

Περιεχόμενα 1									
1	Εισαγωγή								
	1.1	Η ανάγκη για διαδικτυακές ψηφοφορίες	2						
	1.2	Σκοπός και στόχοι της εργασίας	3						
	1.3	Το όνομα του έργου	3						
2	Προδιαγραφές								
	2.1	Τεχνολογία Λογισμικού	4						
	2.2	Απαιτήσεις Ασφάλειας	6						
	2.3	Επιπλέον ζητήματα Ασφάλειας	7						
3	Οργάνωση και Λειτουργίες								
	3.1	Οργάνωση του έργου	8						
	3.2	Λειτουργίες του συστήματος	10						
	J	3.2.1 Λειτουργίες για μη αυθεντικοποιημένους χρήστες	10						
		3.2.2 Λειτουργίες για αυθεντικοποιημένους χρήστες	13						
	3.3	Στιγμιότυπα του συστήματος σε λειτουργία	18						
	5.5	2τιγμιστοπα του συστηματός σε πειτουργία	10						
4	Συμ	περάσματα	26						
A	Κώδικας								
	A.1	Στατιστικά κώδικα	27						
	A.2	Κώδικας γενικών λειτουργιών	28						
	A.3	Εφαρμογή gpgauth	40						
	A.4	Εφαρμογή polls	50						
	A.5	python-gnupg patch	77						
_									
Bil	Κλιον	ραφία	79						

Κεφάλαιο 1

Εισαγωγή

1.1 Η ανάγκη για διαδικτυακές ψηφοφορίες

Το Διαδίκτυο, με την ταχεία ανάπτυξη και την ευρεία εξάπλωσή του τα τελευταία χρόνια, έχει αποτελέσει ένα σημαντικό μέσο επικοινωνίας. Στους κόλπους του σχηματίζονται συνεχώς κοινότητες ανθρώπων με κοινά ενδιαφέροντα και στόχους, ενώ παράλληλα αναπτύσσονται νέοι μηχανισμοί συνεργασίας και λήψης κοινών αποφάσεων.

Ωστόσο, η διάσταση απόψεων που συχνά εμφανίζεται σε μικρότερο ή μεγαλύτερο βαθμό ανάμεσα στα μέλη μιας κοινότητας μπορεί να εμποδίζει την δράση της και να διακόπτει την ομαλή της λειτουργία. Κατά συνέπεια, δημιουργείται η ανάγκη για δημιουργία διαδικασιών που διευθετούν τις όποιες διαφωνίες και καταδεικνύουν λύσεις με την μεγαλύτερη δυνατή αποδοχή για τα προβλήματα που προκύπτουν. Βασική επιδίωξη για την ικανοποίηση αυτής της ανάγκης αποτελεί η εξασφάλιση της δημοκρατικότητας των διαδικασιών που οδηγούν στην λήψη αποφάσεων.

Η διεξαγωγή ψηφοφοριών, ως μία από τις πλέον διαδεδομένες διαδικασίες, μπορεί να εξασφαλίσει, υπό προϋποθέσεις, την μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή των μελών μιας κοινότητας στην λήψη αποφάσεων. Προς αυτή την κατεύθυνση, οι ενδιαφερόμενες κοινότητες μπορούν να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες του Διαδικτύου και να υιοθετήσουν διαδικασίες ψηφοφοριών μέσω αυτού. Επιπλέον, οι διαδικασίες ψηφοφοριών μέσω Διαδικτύου παρουσιάζουν ξεχωριστό ενδιαφέρον για τις κοινότητες που λόγω της διασποράς των μελών τους έχουν ως βασικό ή αποκλειστικό μέσο επικοινωνίας το Διαδίκτυο, καθώς και για μέλη κοινοτήτων που για κάποιον λόγο δεν είναι εφικτό να συμμετέχουν σε διαδικασίες ψηφοφοριών με τη φυσική τους παρουσία (π.χ. άτομα με ειδικές ανάγκες).

1.2 Σκοπός και στόχοι της εργασίας

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η υλοποίηση ενός συστήματος διεξαγωγής ψηφοφοριών μέσω Διαδικτύου, το οποίο θα μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τις ανάγκες μιας κοινότητας στην λήψη αποφάσεων, την ανάδειξη ρόλων, καθώς και στην προβολή των κυρίαρχων απόψεων σχετικά με τα ζητήματα που την αφορούν.

Βασικός στόχος αποτελεί η κάλυψη των απαιτήσεων ασφάλειας που επιλέγουμε για το σύστημα, οι οποίες αναλύονται στην συνέχεια σύμφωνα με την σχετική βιβλιογραφία.

Επιπλέον, στόχος του έργου ανάπτυξης του συστήματος είναι η υιοθέτηση σύγχρονων τεχνολογιών και μεθόδων ανάπτυξης εφαρμογών Παγκόσμιου Ιστού που διευκολύνουν την περαιτέρω ανάπτυξη και επεκτασιμότητα του έργου.

Τέλος, για τις ανάγκες του συστήματος, έχουμε αναπτύξει μια αυτοτελή μονάδα λογισμικού (software module) εξουσιοδότησης (authorization) χρηστών, θέτοντας ως στόχο αυτή να μπορεί να χρησιμοποιηθεί εκ νέου σε άλλα έργα ανάπτυξης λογισμικού.

1.3 Το όνομα του έργου

Όπως συνηθίζεται σε κάθε λογισμικό να αποδίδεται ένα όνομα, έτσι κι εμείς αποδώσαμε στο λογισμικό που αναπτύξαμε το όνομα **GPGVote**. Το πρώτο συστατικό του ονόματος παραπέμπει στο πρόγραμμα GnuPG (ή GPG) στο οποίο, ως επί το πλείστον, βασίζουμε τις παραμέτρους ασφάλειας του συστήματος και το δεύτερο συστατικό σημαίνει "ψήφος" στην αγγλική γλώσσα.

Κεφάλαιο 2

Προδιαγραφές

2.1 Τεχνολογία Λογισμικού

Για την ανάπτυξη του συστήματος χρησιμοποιούμε, επεκτείνουμε και ενσωματώνουμε λογισμικό, πλατφόρμες ανάπτυξης και μονάδες λογισμικού που έχουν αναπτυχθεί από τρίτους. Στην συνέχεια παραθέτουμε συνοπτικές περιγραφές αυτών των τεχνολογιών και τους λόγους επιλογής τους.

Django

Το Django είναι μια πλατφόρμα ανάπτυξης εφαρμογών Παγκόσμιου Ιστού (Web development framework). Είναι ελεύθερο λογισμικό που ενθαρρύνει την ταχεία και καθαρή ανάπτυξη διαδικτυακών εφαρμογών σε γλώσσα προγραμματισμού υψηλού επιπέδου Python. Ακολουθεί την διαδεδομένη αρχιτεκτονική σχεδιασμού και ανάπτυξης λογισμικού MVC (Model-View-Controller), σύμφωνα με την οποία διαχωρίζεται η λογική της εφαρμογής από την παρουσίαση των διεπαφών χρήστη. Τα χαρακτηριστικά του Django καθιστούν την εφαρμογή μας εύκολα επεκτάσιμη, παραμετροποιήσιμη και αποδοτική. Επίσης, η φιλοσοφία του django, όπως αποτυπώνεται στους αυτοματισμούς και τις προγραμματιστικές διεπαφές που παρέχει, μας γλιτώνει από περιττές επαναλήψεις του ίδιου κώδικα σε πολλά σημεία. Χαρακτηριστική είναι η δυνατότητα του Django να μετατρέπει τα μοντέλα των διαφόρων οντοτήτων που δημιουργούμε για τις ανάγκες της εφαρμογής και τις σχέσεις μεταξύ τους, από την γλώσσα Python που τα ορίζουμε σε καταχωρήσεις στην βάση δεδομένων που χρησιμοποιούμε, ενώ, παράλληλα, μας παρέχει μια δυναμική προγραμματιστική διεπαφή (ΑΡΙ) για την προσπέλαση τους (Object-relational mapper).

GnuPG

Το GnuPG (ή GPG) αποτελεί ελεύθερο λογισμικό που υλοποιεί πλήρως το πρότυπο κρυπτογράφησης OpenPGP. Επιτρέπει την κρυπτογράφηση και την ηλεκτρονική υπογραφή δεδομένων και μηνυμάτων και παρέχει ένα ευέλικτο σύστημα διαχείρισης κλειδιών. Η λειτουργία του ως πρόγραμμα γραμμής εντολών μας επιτρέπει να το ενσωματώνουμε σε άλλες εφαρμογές για να αξιοποιήσουμε τις κρυπτογραφικές μεθόδους του, χωρίς να χρειάζεται να χρησιμοποιήσουμε περίπλοκες βιβλιοθήκες κρυπτογραφίας.

python-gnupg

Η μονάδα λογισμικού *python-gnupg* επιτρέπει την αξιοποίηση των δυνατοτήτων του προγράμματος GnuPG με χρήση κώδικα Python. Για τις ανάγκες του GPGVote, επεκτείναμε την python-gnupg με την προσθήκη κάποιων επιπλέον μεθόδων. Στο παράρτημα της εργασίας, εκτός απ' τον κώδικα του GPGVote παρέχουμε και το βελτιωτικό αρχείο (patch file) για την python-gnupg.

django-simple-captcha

Για να προστατεύσουμε το σύστημα από ανεπιθύμητες καταχωρήσεις από προγράμματα που επιχειρούν επαναληπτικά αυτοματοποιημένες εγγραφές (bots), χρησιμοποιούμε τη μονάδα λογισμικού django-simple-captcha η οποία παρουσιάζει στα επίμαχα σημεία ως απαραίτητο πεδίο την εισαγωγή συμβολοσειρών από εικόνες, αναγνωρίσιμες μόνο από ανθρώπους (captcha images).

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να αναφέρουμε πως εξαιτίας της διαπλατφορμικής (cross-platform) αρχιτεκτονικής των εργαλείων και των λογισμικών μονάδων που χρησιμοποιούμε, το GPGVote δύναται να εγκατασταθεί σε αρκετά περιβάλλοντα λειτουργικών συστημάτων και συστημάτων βάσεων δεδομένων. Ωστόσο, εμείς έχουμε εργαστεί και δοκιμάσει το σύστημα αποκλειστικά σε περιβάλλον Unix (FreeBSD και GNU/Linux), ενώ ως σύστημα βάσης δεδομένων χρησιμοποιήσαμε το αξιόπιστο σύστημα PostgreSQL.

Τέλος, εγκαθιστούμε την εφαρμογή σε περιβάλλον εξυπηρετητή Παγκόσμιου Ιστού (Web Server) *Apache* με χρήση της λειτουργικής μονάδας *mod_wsgi* για την εξυπηρέτηση εφαρμογών Django/Python, ενώ ενεργοποιούμε, επίσης, τη λειτουργική μονάδα *mod_ssl* για την προστασία του συστήματός μας με ένα επιπλέον στρώμα ασφάλειας σε επίπεδο ανταλλαγής μηνυμάτων και δεδομένων με τους πελάτες Παγκόσμιου Ιστού (Web Clients) των χρηστών.

2.2 Απαιτήσεις Ασφάλειας

Σύμφωνα με την σχετική βιβλιογραφία, υπάρχει ένα σύνολο απαιτήσεων ασφάλειας που είναι κοινό σε όλα τα συστήματα ηλεκτρονικών ψηφοφοριών και εξασφαλίζει την συμμόρφωση του συστήματος με τις αρχές διεξαγωγής ψηφοφοριών που υιοθετούνται και τους ισχύοντες κανονισμούς. Για τις ανάγκες διεξαγωγής ψηφοφοριών στους κόλπους μιας κοινότητας, το πλαίσιο αυτό μπορεί να καθοριστεί από τα ίδια τα μέλη της κοινότητας, όπως συμβαίνει συνήθως. Παρακάτω περιγράφουμε τις απαιτήσεις ασφάλειας που έχουμε ως στόχο να πληρεί το σύστημα GPGVote, θεωρώντας πως αυτές ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις που μπορεί να έχει γενικά μια κοινότητα.

Δημοκρατικότητα: Σε ένα "δημοκρατικό" σύστημα επιτρέπεται να ψηφίσουν μόνο όσοι έχουν το δικαίωμα ψήφου και κάθε ψηφοφόρος μπορεί να ψηφίσει μόνο μία φορά.

Μυστικότητα: Σύμφωνα με αυτήν την απαίτηση κανείς δεν πρέπει να μπορεί να ανακαλύψει τι ψήφισε κάποιος από τους ψηφοφόρους.

Ακρίβεια: Η ακρίβεια ή ορθότητα σε μια ψηφοφορία απαιτεί το ανακοινωθέν αποτέλεσμα της ψηφοφορίας να ταυτίζεται με το πραγματικό αποτέλεσμα. Αυτό σημαίνει πως κανείς δεν μπορεί να αλλάξει την ψήφο κάποιου άλλου και πως όλες οι μη άκυρες ψήφοι καταμετρούνται στο τελικό αποτέλεσμα.

Αμεροληψία: Η αμεροληψία έχει να κάνει με το ότι κανείς δεν δύναται να μάθει το τρέχον αποτέλεσμα της ψηφοφορίας πριν αυτή ολοκληρωθεί και επομένως να χρησιμοποιήσει αυτή τη γνώση για να επηρεάσει υπέρ συγκεκριμένων επιλογών την κρίση των υπόλοιπων ψηφοφόρων που δεν έχουν ψηφίσει ακόμα.

Αποτροπή της εκμαίευσης ψήφων: Σύμφωνα με αυτήν την απαίτηση κανένας παράγοντας δεν πρέπει να μπορεί να εξαναγκάσει κάποιον ψηφοφόρο να αποκαλύψει την ψήφο του.

Επαληθευσιμότητα: Η επαληθευσιμότητα του αποτελέσματος της ψηφοφορίας αφορά την ύπαρξη μηχανισμών που επιτρέπουν σε κάθε ψηφοφόρο να επιβεβαιώσει τόσο την ορθότητα στην καταμέτρηση των ψήφων όσο και το ότι η δική του ψήφος έχει καταμετρηθεί στο τελικό αποτέλεσμα.

Στη συνέχεια, κατά την περιγραφή των λειτουργιών του GPGVote, εξηγούμε πώς και υπό ποιες προϋποθέσεις το σύστημα επιχειρεί να καλύψει τις παραπάνω απαιτήσεις.

2.3 Επιπλέον ζητήματα Ασφάλειας

Στο σημείο αυτό πρέπει να επισημάνουμε πως η κάλυψη των απαιτήσεων ασφάλειας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το περιβάλλον στο οποίο εγκαθίσταται το σύστημα καθώς και από αυτούς που αναλαμβάνουν την διαχείριση τόσο του ίδιου του συστήματος όσο και του περιβάλλοντος εγκατάστασης. Επομένως, η υιοθέτηση του συστήματος GPGVote για τις ανάγκες μιας κοινότητας προϋποθέτει πως η ίδια η κοινότητα έχει αναπτύξει μηχανισμούς σύστασης ομάδων υψηλής εμπιστοσύνης για την εγκατάσταση και διαχείριση των εμπλεκόμενων συστημάτων, ενώ έχει επίσης φροντίσει για την ύπαρξη μηχανισμών ελέγχου των ομάδων αυτών. Παράλληλα, ιδιαίτερη μέριμνα χρειάζεται για την ασφάλεια του συστήματος από εξωτερικούς κινδύνους.

Όσον αφορά το τεχνικό σκέλος, λύσεις μπορούν να δοθούν εξωτερικά του συστήματος GPGVote με την δημιουργία ιεραρχημένων ρόλων και δικαιωμάτων πρόσβασης σε επίπεδο λειτουργικού συστήματος, συστήματος βάσεων δεδομένων και διακομιστή ιστοσελίδων, καθώς επίσης και με την ανάπτυξη μηχανισμών ασφάλειας για την προστασία από εσωτερικές και εξωτερικές απειλές και επιθέσεις (π.χ. καθορισμός πολιτικών ασφάλειας, παραμετροποίηση τειχών προστασίας (firewalls) από μη ασφαλή μηνύματα και δίκτυα, ανάπτυξη διαδικασιών καταγραφής των εκτελούμενων ενεργειών κτλ.).

Επιπλέον, εξίσου σημαντικά ζητήματα αποτελούν η διατήρηση της ακεραιότητας των δεδομένων, η όσο το δυνατόν μεγαλύτερη διάρκεια απρόσκοπτης λειτουργίας των συστημάτων και η ύπαρξη μηχανισμών επαναφοράς των συστημάτων σε πλήρη λειτουργία και χωρίς επιπλοκές μετά από απρόβλεπτη διακοπή (π.χ. με την ανάπτυξη συστημάτων δημιουργίας, επικαιροποίησης και επαναφοράς αντιγράφων ασφάλειας).

Στο σύνολό τους αυτά τα ζητήματα συμβάλλουν στην **ανθεκτικότητα** ενός συστήματος ηλεκτρονικών ψηφοφοριών, η οποία μελετάται συχνά στην βιβλιογραφία ως μία ξεχωριστή απαίτηση ασφάλειας. Ωστόσο, στην παρούσα εργασία εστιάζουμε στις λειτουργίες του συστήματος GPGVote που αναπτύξαμε και δεν ασχολούμαστε με αυτά τα ζητήματα παρά μόνο αναφορικά, όπου κρίνουμε σκόπιμο.

Κεφάλαιο 3

Οργάνωση και Λειτουργίες

3.1 Οργάνωση του έργου

Το GPGVote αποτελείται από τις εξής, δύο εφαρμογές Django:

- Την βοηθητική εφαρμογή **gpgauth** για την εγγραφή, αυθεντικοποίηση, εξουσιοδότηση και είσοδο των χρηστών του συστήματος, καθώς και για τη διαχείριση των αντίστοιχων PGP κλειδιών
- Την κύρια εφαρμογή **polls** που υλοποιεί τις βασικές λειτουργίες του συστήματος για την δημιουργία, τροποποίηση και διεξαγωγή των ψηφοφοριών

Οι παραπάνω δύο εφαρμογές χρησιμοποιούν κοινή βάση δεδομένων όπου καταχωρούν και επεξεργάζονται εγγραφές σε πίνακες που δημιουργούνται κατά αντιστοιχία των μοντέλων που ορίζονται σε κάθε εφαρμογή.

Επίσης, τα αρχεία τόσο του έργου όσο και των επιμέρους εφαρμογών του οργανώνονται στην μορφή μονάδας λογισμικού Python, με την εξής δενδρική μορφή:

• Κατάλογος gpgauth: Η εφαρμογή gpgauth

- Αρχείο __init__.py: Κενό αρχείο, απαραίτητο για κάθε μονάδα λογισμικού Python
- Αρχείο models.py: Ορίζει τα μοντέλα της εφαρμογής και τις μεταξύ τους σχέσεις
- Αρχείο views.py: Υλοποιεί τις λειτουργίες της εφαρμογής
- Αρχείο forms.py: Ορίζει τις φόρμες εισαγωγής στοιχείων που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή

- Αρχείο tests.py: Μπορεί να περιέχει κώδικα δοκιμών, χρήσιμων για την ανάπτυξη της εφαρμογής
- Κατάλογος polls: Η εφαρμογή polls
  - Αρχείο __init__.py: Κενό αρχείο, απαραίτητο για κάθε μονάδα λογισμικού Python
  - Αρχείο models.py: Ορίζει τα μοντέλα της εφαρμογής και τις μεταξύ τους σχέσεις
  - Αρχείο views.py: Υλοποιεί τις λειτουργίες της εφαρμογής
  - Αρχείο forms.py: Ορίζει τις φόρμες εισαγωγής στοιχείων που χρησιμοποιούνται στην εφαρμογή
  - Αρχείο tests. py: Μπορεί να περιέχει κώδικα δοκιμών, χρήσιμων για την ανάπτυξη της εφαρμογής
- Κατάλογος templates: Περιέχει αρχεία για την παρουσίαση των διεπαφών χρήστη
  - Κατάλογος media:
    - * Κατάλογος css: Αρχεία μορφοποίησης και ορισμού στυλ αντικειμένων HTML
    - * Κατάλογος js: Αρχεία Javascript
    - * Κατάλογος images: Αρχεία γραφικών που χρησιμοποιούνται στο σύστημα
    - * Αρχείο gpgvote_authority_public_key.asc: Το δημόσιο PGP κλειδί της αρχής ελέγχου και διαχείρισης του GPGVote
  - Django Templates: Αρχεία HTML με ενσωματωμένο κώδικα προτυποποίησης (templating) που εκτελεί το Django για την παρουσίαση των διεπαφών χρήστη
- Αρχείο __init__.py: Κενό αρχείο, απαραίτητο για κάθε μονάδα λογισμικού Python
- Αρχείο manage.py: Υλοποιεί μεθόδους διαχείρισης του έργου
- Αρχείο settings.py: Ορίζει τις ρυθμίσεις του συστήματος
- Αρχείο urls.py: Αντιστοιχίζει URLs με λειτουργίες του συστήματος
- Αρχείο views.py: Υλοποιεί γενικές λειτουργίες του συστήματος

3.2 Λειτουργίες του συστήματος

Οι λειτουργίες του συστήματος διαχωρίζεται σε λειτουργίες για μη αυθεντικοποιημένους χρήστες και λειτουργίες για αυθεντικοποιημένους χρήστες. Μη αυθεντικοποιημένοι χρήστες είναι οι επισκέπτες του δικτυακού τόπου του συστήματος, ενώ αυθεντικοποιημένοι χρήστες είναι οι χρήστες που έχουν εισαχθεί επιτυχώς στο σύστημα.

3.2.1 Λειτουργίες για μη αυθεντικοποιημένους χρήστες

Οι λειτουργίες αυτές υλοποιούνται στην εφαρμογή gpgauth και περιλαμβάνουν:

• Εγγραφή (Register)

- 1. Υποβολή PGP κλειδιού (Προστατευόμενη από bots με captcha).
- 2. Το PGP κλειδί εισάγεται στη βάση κλειδιών GnuPG του συστήματος (PGP keyring).
  - Αν υπάρξει κάποιο πρόβλημα κατά την εισαγωγή, η διαδικασία εγγραφής διακόπτεται.
  - Το σύστημα επιτρέπει την εισαγωγή αποκλειστικά μοναδικών κλειδιών, δηλαδή κλειδιών που δεν περιέχουν υποκλειδιά (subkeys).
- 3. Αν το PGP κλειδί έχει λήξει, διαγράφεται από το PGP keyring και η διαδικασία διαγραφής διακόπτεται.
- Το σύστημα ελέγχει αν υπάρχει εγγραφή χρήστη με username το email του κλειδιού. (Το e-mail χρησιμοποιείται ως username του χρήστη).
  - Αν δεν υπάρχει εγγραφή χρήστη, δημιουργείται νέα καταχώρηση χρήστη με απενεργοποιημένο κωδικό και συμπληρώνονται τα στοιχεία για το αντίστοιχο κλειδί στην βάση, σύμφωνα με τα στοιχεία του καταχωρημένου κλειδιού στο PGP keyring.
  - Αν υπάρχει εγγεγραμμένος χρήστης, διαγράφεται το υποβαλλόμενο PGP κλειδί από το PGP keyring και η διαδικασία εγγραφής διακόπτεται.
- 5. Ο χρήστης ενημερώνεται με μήνυμα για το αποτέλεσμα της διαδικασίας.

• Είσοδος (Login)

Για την είσοδο των χρηστών στο σύστημα χρησιμοποιούμε τις μεθόδους αυθεντικοποίησης χρηστών του django με την διαφορά πως ο κωδικός πρόσβασης αλλάζει σε κάθε προσπάθεια εισόδου. Ο μεταβλητός κωδικός εισόδου συνδέεται κρυπτογραφικά με το δημόσιο κλειδί του χρήστη δίνοντας σε αυτόν την δυνατότητα να συνδεθεί στο σύστημα χωρίς να γνωρίζει εκ των προτέρων τον κωδικό, αλλά να τον αποκρυπτογραφήσει (με το ιδιωτικό του κλειδί) και να τον χρησιμοποιήσει ακριβώς την στιγμή που χρειάζεται, ενώ μετά την χρήση του ο κωδικός καθίσταται άκυρος για επόμενη προσπάθεια σύνδεσης. Αναλυτικά, η διαδικασία έχει ως εξής:

Βήμα 1:

- Υποβολή e-mail ως username (Προστατευόμενη με captcha).
- Το σύστημα ελέγχει αν υπάρχει εγγραφή χρήστη με username ίδιο με αυτό που υποβάλλεται, αν η εγγραφή είναι ενεργοποιημένη, αν το αντίστοιχο PGP κλειδί έχει λήξει και αν διαθέτει το απαιτούμενο επίπεδο εμπιστοσύνης (trust level).
- Αν υπάρχει εγγραφή χρήστη, αν αυτή είναι ενεργοποιημένη και αν το PGP κλειδί δεν έχει λήξει και διαθέτει το προκαθορισμένο επίπεδο εμπιστοσύνης, δημιουργείται αυτόματα κωδικός χρήστη, καταχωρείται στην εγγραφή χρήστη κρυπτογραφημένος με συμμετρική κωδικοποίηση και ενεργοποιείται. Ο ίδιος κωδικός κρυπτογραφείται επίσης με το αντίστοιχο PGP κλειδί και εμφανίζεται κρυπτογραφημένος στο επόμενο βήμα.
- Η είσοδος δεν επιτρέπεται αν δεν υπάρχει εγγραφή χρήστη ή αν δεν είναι ενεργοποιημένη ή αν το επίπεδο εμπιστοσύνης είναι μικρότερο από το προκαθορισμένο. Ο χρήστης ενημερώνεται κατάλληλα με μήνυμα.
- Αν υπάρχει ενεργοποιημένη εγγραφή χρήστη με το απαιτούμενο επίπεδο εμπιστοσύνης, αλλά το αντίστοιχο PGP κλειδί έχει λήξει, ο χρήστης μεταφέρεται σε διαδικασία ανανέωσης του PGP κλειδιού.

Βήμα 2:

Εμφανίζεται ένα δεύτερο πεδίο για εισαγωγή του παραγόμενου κωδικού. Ο Χρήστης μπορεί να αποκρυπτογραφήσει τον κωδικό που εμφανίζεται χρησιμοποιώντας το private key που αντιστοιχεί στο PGP κλειδί με το οποίο έχει εγγραφεί στο σύστημα και το οποίο αντιστοιχεί στο όνομα χρήστη με το οποίο προσπαθεί να συνδεθεί.

Τέλος, ο χρήστης υποβάλλει τον αντίστοιχο παραγόμενο κωδικό αποκρυπτογραφημένο και αν συμπίπτει με τον καταχωρημένο κωδικό, ο χρήστης αποκτάει πρόσβαση στο μενού επιλογών για αυθεντικοποιημένους χρήστες και ο κωδικός χρήστη απενεργοποιείται. Διαφορετικά, ο χρήστης ενημερώνεται με μήνυμα πως ο κωδικός που εισήγαγε δεν είναι έγκυρος.

• Ανανέωση PGP κλειδιού (Renew PGP Key)

Η λειτουργία αυτή παρέχεται κατά την είσοδο, αν το αντίστοιχο κλειδί έχει λήξει. Αναλυτικά, η διαδικασία έχει ως εξής:

- 1. Ελέγχεται αν ο χρήστης πληρεί τις εξής προϋποθέσεις για την ανανέωση του PGP κλειδιού:
  - (a) Έγκυρο username (έγκυρη διεύθυνση e-mail)
  - (b) Ενεργοποιημένη εγγραφή χρήστη στη βάση
  - (c) Αντίστοιχο PGP κλειδί που έχει λήξει
- 2. Υποβολή νέου PGP κλειδιού. Η υποβολή προστατεύεται με κωδικό ο οποίος, αν είναι λάθος, ανανεώνεται και στέλνεται με e-mail στον αντίστοιχο χρήστη. Η διαδικασία προστατεύεται επιπλέον με ένα captcha για να αποφευχθεί η μαζική αποστολή e-mail (spam) από κάποιο κακόβουλο script που εισάγει συνεχώς λάθος κωδικούς.
- 3. Εισαγωγή του PGP κλειδιού στο PGP keyring του συστήματος. Αν υπάρξει κάποιο πρόβλημα κατά την εισαγωγή, η διαδικασία ανανέωσης διακόπτεται. Το σύστημα επιτρέπει την εισαγωγή αποκλειστικά μοναδικών κλειδιών, δηλαδή κλειδιών που δεν περιέχουν υποκλειδιά.
- 4. Αν το εισαγόμενο PGP κλειδί έχει λήξει και δεν συμπίπτει με κάποιο υπάρχον κλειδί στο σύστημα, διαγράφεται από το PGP keyring και η διαδικασία ανανέωσης διακόπτεται.
- 5. Έλεγχος του PGP key fingerprint στην καταχώρηση της βάσης με το fingerprint του νεοεισαχθέντος κλειδιού στο PGP keyring. Αν διαφέρουν, ελέγχεται αν το e-mail στο εισαγόμενο κλειδί χρησιμοποιείται από κάποιον καταχωρημένο χρήστη. Αν δεν χρησιμοποιείται, διαγράφεται το παλιό PGP κλειδί απ' το PGP keyring και ενημερώνεται η βάση του συστήματος σύμφωνα με τα στοιχεία του νέου PGP κλειδιού. Διαφορετικά, η διαδικασία ανανέωσης διακόπτεται.
- 6. Ο χρήστης ενημερώνεται για το αποτέλεσμα της διαδικασίας ανανέωσης του PGP κλειδιού.

3.2.2 Λειτουργίες για αυθεντικοποιημένους χρήστες

Όλες οι λειτουργίες για αυθεντικοποιημένους χρήστες εκτελούν στην αρχή έλεγχο για το αν ο χρήστης που τις καλεί είναι αυθεντικοποιημένος από το σύστημα και αναλόγως επιτρέπουν ή όχι την συνέχιση της εκτέλεσης τους.

• Δημιουργία ψηφοφορίας (Create Poll)

Εμφάνιση φόρμας με τα εξής πεδία:

- Πεδίο ερώτησης αντικειμένου ψηφοφορίας.
- Πεδίο προσθήκης επιλογής και λίστα προστιθέμενων επιλογών. (παρέχονται κουμπιά για την προσθήκη και αφαίρεση επιλογών).
- Πεδία ελάχιστου και μέγιστου επιτρεπόμενου αριθμού επιλογών ανά ψήφο.
- Πεδία καθορισμού των χρονικών στιγμών έναρξης και λήξης της ψηφοφορίας.
- Λίστα με όλους τους ενεργοποιημένους χρήστες με εμπιστευόμενο (από την αρχή λειτουργίας του συστήματος) PGP κλειδί, για την επιλογή των ψηφοφόρων (με κουμπιά για επιλογή όλων ή κανενός).

Το σύστημα, για την ορθότητα των εισαγόμενων δεδομένων κατά την υποβολή, διενεργεί τους εξής ελέγχους:

- 1. Η λίστα επιλογών πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο, διαφορετικές μεταξύ τους επιλογές.
- 2. Ο μέγιστος και ο ελάχιστος επιτρεπόμενος αριθμός επιλογών πρέπει να είναι ακέραιοι μεγαλύτεροι ή ίσοι με 1.
- 3. Ο μέγιστος επιτρεπόμενος αριθμός επιλογών πρέπει να είναι ίσος ή μεγαλύτερος του ελάχιστου επιτρεπόμενου αριθμού και μικρότερος ή ίσος του αριθμού επιλογών της ψηφοφορίας.
- 4. Στην λίστα ψηφοφόρων πρέπει να έχουν επιλεχθεί τουλάχιστον δύο ψηφοφόροι.
- 5. Η χρονική στιγμή έναρξης της ψηφοφορίας πρέπει να είναι μεγαλύτερη από τον τρέχοντα χρόνο του συστήματος τουλάχιστον κατά ένα χρονικό διάστημα που ορίζεται (σε λεπτά) στις ρυθμίσεις του συστήματος και μικρότερη από την χρονική στιγμή λήξης κατά ένα χρονικό διάστημα που ορίζεται επίσης (σε λεπτά) στις ρυθμίσεις του συστήματος. Έτσι, κάθε ψηφοφορία διαρκεί τουλάχιστον ένα εύλογο χρονικό διάστημα, ενώ ένα επίσης εύλογο χρονικό διάστημα μπορεί να αξιοποιηθεί για τυχόν αλλαγές ή ακύρωση (διαγραφή) της ψηφοφορίας πριν την έναρξη αυτής.

Στο σημείο αυτό κρίνουμε σκόπιμο να αναφέρουμε, ως μία επιπλέον σημείωση για τις απαιτήσεις ασφάλειας του συστήματος GPGVote, πως οι έλεγχοι που γίνονται σχετικά με τις χρονικές στιγμές έναρξης και λήξης της κάθε ψηφοφορίας απαιτούν να διατηρείται πάντοτε συγχρονισμένο το ρολόι του λειτουργικού συστήματος στο περιβάλλον του οποίου εγκαθίσταται το GPGVote. Για τον σκοπό αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί το πρωτόκολλο NTP, το οποίο επιτρέπει τον συγχρονισμό με διεθνή ρολόγια υψηλής ακρίβειας μέσω Διαδικτύου.

• Πίνακας ψηφοφοριών (My Polls)

Σε αυτήν την λειτουργία εμφανίζονται όλες οι ψηφοφορίες στις οποίες δικαιούται να συμμετέχει ή έχει συμμετάσχει στο παρελθόν ο χρήστης, είτε ως ψηφοφόρος είτε ως δημιουργός τους. Οι ψηφοφορίες διαχωρίζονται σε αυτές που βρίσκονται σε εξέλιξη (για τους δημιουργούς περιλαμβάνονται επιπλέον και οι ψηφοφορίες που δεν έχουν ξεκινήσει ακόμα) και σε αυτές που έχουν λήξει.

Για κάθε ψηφοφορία, εμφανίζεται πίνακας με τα εξής πεδία:

- Η ερώτηση ή το αντικείμενο της ψηφοφορίας.
- Ο δημιουργός της ψηφοφορίας με σύνδεσμο εμφάνισης σε ξεχωριστό πίνακα των εξής αναλυτικών στοιχείων για αυτόν:
  - * Όνομα
  - * Διεύθυνση E-mail
  - * Αποτύπωμα (Fingerprint) του δημόσιου PGP κλειδιού του
  - * Ένδειξη για το αν η αρχή λειτουργίας του συστήματος τον εμπιστεύεται
- Σύνδεσμος εμφάνισης σε ξεχωριστό πίνακα της λίστας των ψηφοφόρων της ψηφοφορίας.
- Η χρονική στιγμή έναρξης της ψηφοφορίας.
- Η χρονική στιγμή λήξης της ψηφοφορίας.
- Λίστα των λειτουργιών επί της ψηφοφορίας που ενεργοποιούνται ανάλογα με την εξέλιξη της και τα δικαιώματα του χρήστη.

Οι λειτουργίες επί της ψηφοφορίας έχουν ως εξής:

• Επεξεργασία της ψηφοφορίας (Edit Poll)

Η λειτουργία αυτή ενεργοποιείται εφόσον ο χρήστης είναι δημιουργός της ψηφοφορίας και η ψηφοφορία δεν έχει ξεκινήσει.

Εκτελούνται τα ίδια βήματα που εκτελούνται και στην λειτουργία της δημιουργίας ψηφοφορίας με την διαφορά ότι τα πεδία της φόρμας συμπληρώνονται με τις αντίστοιχες τιμές της καταχωρημένης στη βάση δεδομένων ψηφοφορίας, ενώ, κατά την υποβολή, οι καταχωρημένες επιλογές της ψηφοφορίας διαγράφονται από την βάση και προστίθενται εκ νέου οι νέες (επεξεργασμένες) επιλογές.

Επίσης, ο έλεγχος για το αν η ψηφοφορία έχει ήδη ξεκινήσει επαναλαμβάνεται κατά την υποβολή, προς αποφυγή της αλλαγής στοιχείων σε ψηφοφορία που βρίσκεται ήδη σε εξέλιξη.

• Διαγραφή της ψηφοφορίας (Delete Poll)

Η λειτουργία αυτή ενεργοποιείται εφόσον ο χρήστης είναι δημιουργός της ψηφοφορίας και η ψηφοφορία δεν έχει ξεκινήσει.

Ο χρήστης καλείται με μήνυμα διαλόγου να επιβεβαιώσει την επιθυμία του για διαγραφή της ψηφοφορίας και σε ενδεχόμενη θετική απάντηση, εφόσον πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, η ψηφοφορία διαγράφεται.

• Κατάθεση ψήφου (Vote)

Η λειτουργία αυτή ενεργοποιείται εφόσον ο χρήστης έχει δικαίωμα ψήφου στην ψηφοφορία, δεν έχει ήδη ψηφίσει και η ψηφοφορία βρίσκεται σε εξέλιξη [κάλυψη της απαίτησης ασφάλειας για δημοκρατικότητα της ψηφοφορίας].

Αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, εμφανίζεται η ερώτηση ή το αντικείμενο της ψηφοφορίας και μια φόρμα με τις αντίστοιχες επιλογές. Η σχεδίαση της φόρμας επιτρέπει την μονή (με radio buttons) ή πολλαπλή επιλογή (με checkboxes), ανάλογα του επιτρεπόμενου αριθμού επιλογών της ψηφοφορίας.

Κατά την υποβολή της ψήφου διενεργούνται οι εξής έλεγχοι:

- Ελεγχος για το αν οι υποβληθείσες επιλογές αποτελούν έγκυρες επιλογές που ανήκουν στην ψηφοφορία.
- Έλεγχος για το αν ο αριθμός των υποβληθέντων επιλογών ξεπερνάει τον μέγιστο επιτρεπτό αριθμό επιλογών της ψηφοφορίας.
- Έλεγχος για το αν ο αριθμός των υποβληθέντων επιλογών είναι μικρότερος από τον ελάχιστο επιτρεπόμενο αριθμό επιλογών της ψηφοφορίας.
- Ελεγχος για τυχόν ενσωμάτωση της ίδιας επιλογής πολλαπλές φορές στην ψήφο.

Αν οι έλεγχοι αποτύχουν εμφανίζεται το κατάλληλο μήνυμα λάθους και η λειτουργία διακόπτεται. Διαφορετικά [κάλυψη της απαίτησης για εγκυρότητα της ψήφου (ως μέρος της απαίτησης ασφάλειας για την ακρίβεια της ψηφοφορίας)], εκτελούνται τα εξής βήματα:

- Δημιουργείται μια μοναδική, τυχαία συμβολοσειρά ως ετικέτα ψήφου (vote tag).
- Δημιουργείται μήνυμα ως απόδειξη της κατάθεσης ψήφου του ψηφοφόρου, το οποίο περιλαμβάνει την ετικέτα ψήφου και τις επιλογές του ψηφοφόρου. Το μήνυμα αυτό κρυπτογραφείται με το δημόσιο PGP κλειδί του ψηφοφόρου και υπογράφεται με το κλειδί της αρχής λειτουργίας του συστήματος.
- Κάθε επιλογή της ψήφου του ψηφοφόρου συνδυάζεται με την ετικέτα ψήφου και καταχωρείται στην βάση δεδομένων του συστήματος.
- Ο ψηφοφόρος προστίθεται στην λίστα των ψηφοφόρων που έχουν ήδη ψηφίσει για την ψηφοφορία.

Στη συνέχεια, εμφανίζεται στον ψηφοφόρο η απόδειξη της κατάθεσης της ψήφου του, στην κρυπτογραφημένη και υπογεγραμμένη απ' την αρχή λειτουργίας του συστήματος μορφή (υπό την μορφή PGP μηνύματος). Ο χρήστης παροτρύνεται να φυλάξει (κρυπτογραφημένο) το εν λόγω μήνυμα, ως αποδεικτικό κατάθεσης της ψήφου του.

Προβολή αποτελεσμάτων (Results)

Η λειτουργία αυτή ενεργοποιείται εάν η ψηφοφορία έχει ήδη λήξει [κάλυψη της απαίτησης ασφάλειας για αμεροληψία της ψηφοφορίας] και εφόσον ο χρήστης έχει δικαίωμα ψήφου στην ψηφοφορία ή είναι ο δημιουργός της ψηφοφορίας.

Αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, εκτελείται καταμέτρηση των ψήφων και παρουσιάζεται πίνακας με τις επιλογές της ψηφοφορίας, τον αριθμό των ψήφων που συγκέντρωσε κάθε επιλογή, καθώς και το ποσοστό % επί του συνόλου των ψήφων. Αν δεν έχει κατατεθεί καμία ψήφος (ολική αποχή), εμφανίζεται σχετικό μήνυμα.

Τέλος, ο χρήστης ενημερώνεται για την δυνατότητα επιβεβαίωσης του αποτελέσματος και της καταμέτρησης της δικής του ψήφου και παρέχεται σύνδεσμος προς την επόμενη λειτουργία:

• Λίστα ψήφων (Votes List)

Η λειτουργία αυτή ενεργοποιείται εάν η ψηφοφορία έχει ήδη λήξει και εφόσον ο χρήστης έχει δικαίωμα ψήφου στην ψηφοφορία ή είναι ο δημιουργός της ψηφοφορίας.

Αν πληρούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις, εμφανίζεται πίνακας με τις ετικέτες ψήφου για κάθε ψήφο και τις αντίστοιχες επιλογές ανά ετικέτα ψήφου. Ο χρήστης δύναται να ελέγξει αν προσμετράται σωστά στο τελικό αποτέλεσμα η δική του ψήφος καταμετρώντας όλες τις ψήφους και ελέγχοντας στον πίνακα την γραμμή της ετικέτας ψήφου που του είχε αποδοθεί κατά την κατάθεση της ψήφου του. Επίσης, σε ενδεχόμενη καταγγελία μη σωστής προσμέτρησης της ψήφου κάποιου χρήστη στο τελικό αποτέλεσμα της ψηφοφορίας, η αρχή λειτουργίας του συστήματος δύναται να ελέγξει την αυθεντικότητα του PGP μηνύματος σύμφωνα με το οποίο γίνεται η καταγγελία, το οποίο πρέπει να φέρει την υπογραφή της αρχής [κάλυψη της απαίτησης ασφάλειας για επαληθευσιμότητα του αποτελέσματος της ψηφοφορίας].

Στο σημείο αυτό πρέπει να σημειωθεί πως η λίστα των ψήφων μιας ψηφοφορίας είναι ανώνυμη και δεν μπορεί ο χρήστης να μάθει από αυτήν τι ψήφισε κάποιος άλλος χρήστης [εξασφάλιση της μυστικότητας της ψηφοφορίας]. Αυτό ισχύει επειδή η ταύτιση ενός ψηφοφόρου με την ετικέτα ψήφου της ψήφου του μπορεί να γίνει μονάχα με την αποκρυπτογράφηση του PGP μηνύματος που δημιουργείται κατά την κατάθεση της ψήφου. Ωστόσο, η αποκρυπτογράφηση αυτή απαιτεί το ιδιωτικό PGP κλειδί του ψηφοφόρου. Μάλιστα, η απαίτηση για μυστικότητα της ψηφοφορίας (όπως και όλων των λειτουργιών του συστήματος) καλύπτεται και κατά την στιγμή της κατάθεσης της ψήφου μέσω της ισχυρής κρυπτογράφησης των σχετικών μηνυμάτων που ανταλλάσσονται μεταξύ του χρήστη και του συστήματος (διασφάλιση του στρώματος μεταφοράς δεδομένων σύμφωνα με τα κρυπτογραφικά πρωτόκολλα TLS/SSL).

Επίσης, ο εξαναγκασμός για αποκάλυψη της ψήφου κάποιου ψηφοφόρου από κάποιον τρίτο δεν είναι εύκολος, αφού απαιτεί είτε φυσική συνάντηση μεταξύ των δύο πλευρών ή αποκάλυψη του ιδιωτικού κλειδιού του ψηφοφόρου [μερική κάλυψη της απαίτησης ασφάλειας για αποτροπή της εκμαίευσης ψήφων].

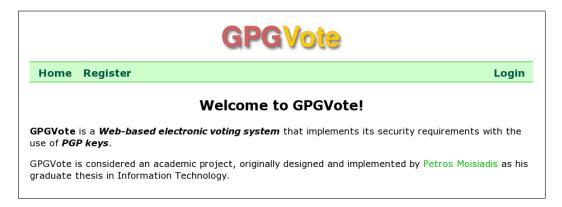
Τέλος, παρέχεται η λειτουργία:

• Αποσύνδεση (Logout)

Η λειτουργία αυτή ενεργοποιείται εφόσον ο χρήστης έχει εισαχθεί επιτυχώς στο σύστημα και του παρέχει την δυνατότητα εξόδου από αυτό.

3.3 Στιγμιότυπα του συστήματος σε λειτουργία

Παραθέτουμε μερικά στιγμιότυπα (screenshots) του συστήματος σε λειτουργία:

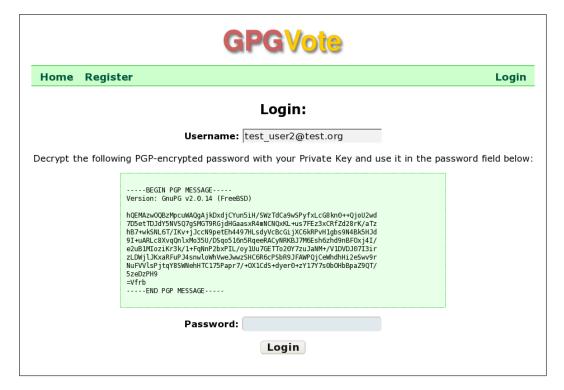
Κεντρική σελίδα (για επισκέπτες)

Εγγραφή χρήστη

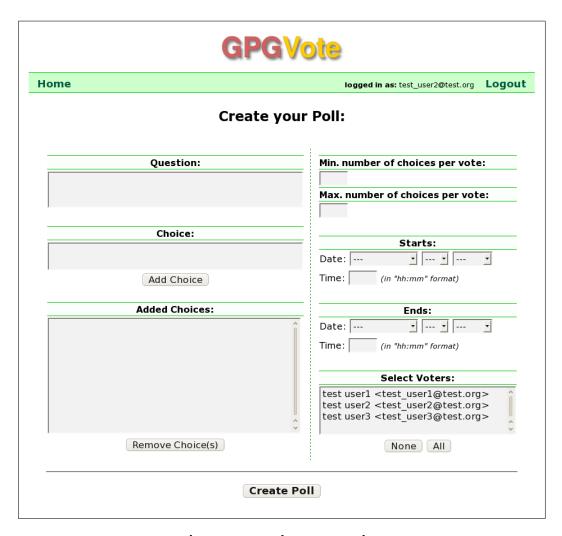
Είσοδος χρήστη (Βήμα 1)

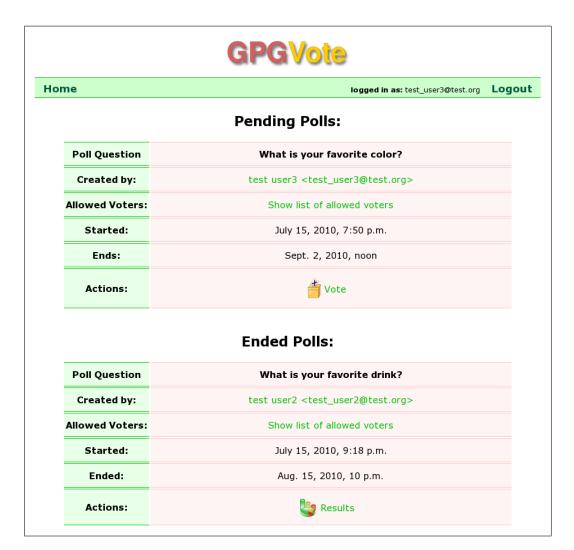
Είσοδος χρήστη (Βήμα 2)

Κεντρική σελίδα (για αυθεντικοποιημένους χρήστες)

Φόρμα δημιουργίας ψηφοφορίας

Πίνακας ψηφοφοριών

Φόρμα υποβολής ψήφου

Home

You have successfully voted for the poll:

"What is your favorite color?", Created by test user3 <test_user3@test.org>

Your vote corresponds to the following, encrypted vote receipt:

----BEGIN PGP MESSAGE---Version: GnuPG v2.0.14 (FreeBSD)

Version: GnuPG v2.0.14 (FreeBSD)

hQEMAXXCFLPPze+cAQQAgu06ib57rTCCg7aex2V9TbnF4x0Zk8d+jlvl8FccWkrY
us3w7Q8U57tBwq1u05e0mcC29+HX33wTJ0gKmENbC5Bb55xeYZDjCWfZvj0j5a4U
gcyMapMy3glOU+Upk86t/rD9rxBmXbqMK+nfbZB4F6k7VNPhPD7wGGXiTHtZYVKk
10lNk+Fjvs90enCrv2MBEwmj1sqijN3iTowf118wMpKLPolIMqVUfMT4a/Eizy6
jmjVcom0mZxAwapfW6nwrU53McZ8QeU1VurAbDJDbx7GCToaohAgj7TDeUxkKYOL
xbljAqhuC5PCO2Lr61TYQ6KLyGLFVvfgCR7HfE+lfdLpAfZxbxCJBG+bJH5bZrsC
auMhyksfgm01z2EDdvhqef7P5ffy+88mKI1dqXZYT19M19DmTRaYpsV0afqp38V9
pOvbuD.0qifA7EMy8eCrowUiF0jihAt1RT9G6f30n7P7GczqEUQYRyJw6F185S4F9
DVvbLOqifA7EMy8eCrowUiF0jihAt1RT9G6f30n7P7GczqEUQYRyJw6F185S4F9
U1rr2VUWpbMJPPrcv7xrFQtyH0tqENJCAxXMMNhsvZZmwxuMArBqvFZPL6Hw6dtXo
10E910q7ZppCWxFNvgU08gsgmRzelcFoSEixgl1deHLsfUnPQvevRSP49TAWfc
3JHF4Lx5S23CyaBc1HL38YmXbEdbj4zclkesdyPkvKq/ve66EFW2RSyH9TAWfc
JJHF4TSS23CyaBc1HL38YmXbEdbj4zclkesdyPkvKq/ve66EFW2RSyH9TAWfc
JJHF4TSBG394PYJMSdF3FAYGGJ8SVFYCiOUT0NSFiZ6+HU5wSGm01Bsu
3PfXriH0GWtTABGJ9+PAMwkj1cgDBfz0XRq14ChmcIrWvzj1An8imTxU4nj3USbJ
bqWri3t0BZAhFAY0g3EMPV1na7e8UC5qxfzMuLZJX8VMHZaZh2y+k74Bpyqo/oNk
FmgRTiw4kff5/vLuXqpQ/BoRvVJSXxyr9nHDlaW1C+Hl3hmCeok7gcHtWYLK6aMW
Lr0bZZ73S-/ouG0S55PaPnawdCJ/wkKfsdL5bNZ1ixAqtEjyET/aFSzLiEY0Uh6
Fz8AIG5b/1d7wo30XRII1cFDccPqe5b/5G6xEqL98tEmVt9nTpy82apDGJHhba9j
yvGomqAICouJXU19fvjVRRBnmRNbXMkiucz3Pq+ZFB6WVMAnZw==
ZeIB
----END PGP MESSAGE---------END PGP MESSAGE-----

You should keep a copy of the above PGP message!

You may decrypt this vote receipt with your private key and use it to verify that your vote has been correctly calculated in the final tally when this poll ends.

You should not store the decrypted form of the vote receipt anywhere.

The above PGP message is signed by the GPGVote System Authority. You can download the public key of the GPGVote System Authority from here.

Αποδεικτικό κατάθεσης ψήφου

Πίνακας ψηφοφοριών (μετά την κατάθεση ψήφου)

Home logged in as: test_user3@test.org Logout

Results:

Poll: "Who is the world's best soccer player?"
Created by test user1 <test_user1@test.org>

Choice	Votes	%
Lionel Messi	2	66.66
Andres Iniesta	1	33.33
Christiano Ronaldo	0	0
Arjen Robben	0	0

You may verify the results by viewing the anonymous Votes List. Each individual voter may check that her vote has been calculated in the final results by verifying in the list the corresponding vote tag supplied to her when she casted her vote.

Αποτελέσματα ψηφοφορίας

GPGVote

Home logged in as: test_user3@test.org Logout

Votes List:

Poll: "Who is the world's best soccer player?"
Created by test user1 <test_user1@test.org>

Vote Tag	Choices		
BS518PM8G8L1SPABBNXH905R9SIFACJPLE4	• Lionel Messi		
LJE11J16GLRINEP0SUKO2AS82269K5MTCRZ	• Andres Iniesta		
S1IT64BRJRHQMEF6B7GQYVJGCIEMKCY5AGA	• Lionel Messi		

Λίστα ψήφων ψηφοφορίας

Κεφάλαιο 4

Συμπεράσματα

Η ανάπτυξη του συστήματος GPGVote αποτέλεσε για μας μια ευχάριστη και εποικοδομητική εργασία. Η πλατφόρμα ανάπτυξης εφαρμογών Παγκόσμιου Ιστού Django που χρησιμοποιήσαμε αποδείχθηκε ιδιαίτερα ευέλικτη, εύχρηστη και δυναμική, ικανή να καλύψει τεχνικά τις απαιτήσεις ενός συστήματος με πληθώρα λειτουργιών και ιδιαίτερες απαιτήσεις ασφάλειας.

Σύμφωνα με όσα γνωρίζουμε, δεν είχε υλοποιηθεί προηγουμένως κάποιο διαδικτυακό σύστημα διεξαγωγής ψηφοφοριών ως αυτοτελής εφαρμογή Παγκόσμιου Ιστού, βασιζόμενη στο λογισμικό κρυπτογράφησης GnuPG. Κατά συνέπεια, η καταλληλότητα της επιλογής των συγκεκριμένων τεχνολογιών για την κάλυψη των προδιαγραφών ασφάλειας που θέτουμε αποτελεί αντικείμενο προς διερεύνηση. Επίσης, το σύστημα GPGVote, έχοντας μόλις ολοκληρωθεί, δεν έχει προς το παρόν δοκιμαστεί σε πραγματικές συνθήκες δηλαδή, δεν έχει χρησιμοποιηθεί ακόμη για τις ανάγκες κάποιας κοινότητας. Επομένως, ένα πιθανό αντικείμενο κάποιας μεταγενέστερης σχετικής μελέτης θα ήταν η υιοθέτηση του συστήματος GPGVote από μία ή περισσότερες κοινότητες και η αξιολόγησή του σε σχέση με τις προδιαγραφές που έχουμε ορίσει στην παρούσα εργασία.

Ευελπιστούμε πως θα υπάρξουν κοινότητες που θα ενδιαφερθούν για το έργο της εργασίας μας, θα επιχειρήσουν να το υιοθετήσουν δοκιμαστικά και ενδεχομένως να συμβάλλουν στην περαιτέρω ανάπτυξή του. Ωστόσο, ακόμα και αν αμφισβητηθεί η ικανότητα ανταπόκρισης του συστήματος GPGVote στις ανάγκες μιας κοινότητας, αντιλαμβανόμαστε ως επιτυχία του έργου την ανάπτυξη της εφαρμογής Django gpgauth ως μία ανεξάρτητη μονάδα λογισμικού η οποία μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε οποιοδήποτε έργο Django, όπως επίσης και την μικρή βελτίωση της μονάδας λογισμικού python-gnupg, η οποία χρησιμοποιείται ήδη σε αρκετά άλλα έργα λογισμικού.

Τέλος, αναζητώντας κάποιον «ιερό» σκοπό στις προσπάθειες για ανάπτυξη συστημάτων όπως το GPGVote, ας κλείσουμε το κείμενο αυτής της εργασίας με την ευχή το Διαδίκτυο να αποτελεί πάντοτε όχημα της Δημοκρατίας.

Παράρτημα Α

Κώδικας

🖰 Α.1 Στατιστικά κώδικα

Στατιστικά για τον κώδικα σύμφωνα με το πρόγραμμα cloc (http://cloc.sourceforge.net):

Language	files	blank	comment	code	scale	3rd gen. equiv
Python	11	 159	90	 805	x 4.20	= 3381.00
HTML	12	41	0	480	x 1.90	= 912.00
CSS	1	33	0	189	x 1.00	= 189.00
Javascript	1	7	0	61	x 1.48	= 90.28
SUM:	25	240	90	1535	x 2.98	= 4572.28

Α.2 Κώδικας γενικών λειτουργιών

settings.py

```
1 # Django settings for gpgvote project.
3 DEBUG = False
 4 TEMPLATE_DEBUG = False
 6 \quad ADMINS = (
        # ('Your Name', 'your_email@domain.com'),
 8
9
10 MANAGERS = ADMINS
12 DATABASES = {
13
       'default': {
            'ENGINE': 'django.db.backends.postgresql_psycopg2', # Add 'postgresql_psycopg2', 'postgresql', 'mysql', 'sqlite3'
14
                 or 'oracle'.
            'NAME': 'gpgvote',
15
                                                   # Or path to database file if using sqlite3.
                                                   # Not used with sqlite3.
16
            'USER': 'gpgvote',
17
            'PASSWORD': 'somepass',
                                                    # Not used with salite3.
18
            'HOST': '',
                                            # Set to empty string for localhost. Not used with sqlite3.
19
            'PORT': '',
                                          # Set to empty string for default. Not used with sqlite3.
       }
20
21 }
23 # Local time zone for this installation. Choices can be found here:
24 # http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_tz_zones_by_name
25 # although not all choices may be available on all operating systems.
26 # On Unix systems, a value of None will cause Django to use the same
27 # timezone as the operating system.
28 # If running in a Windows environment this must be set to the same as your
29 # system time zone.
30 TIME_ZONE = 'Europe/Athens'
32 # Language code for this installation. All choices can be found here:
33 # http://www.i18nguy.com/unicode/language-identifiers.html
34 LANGUAGE_CODE = 'en-us'
```

```
35
36 \quad SITE_ID = 1
37
38 # If you set this to False, Django will make some optimizations so as not
39 # to load the internationalization machinery.
40 USE I18N = True
42 # If you set this to False, Django will not format dates, numbers and
43 # calendars according to the current locale
44 USE L10N = True
46 # Make this unique, and don't share it with anybody.
47 SECRET_KEY = 'd6hqy5nthm2v^53748jkg47csd@tet54hzgk*jghu9zwbm^gkj=iycy67dq'
49 # List of callables that know how to import templates from various sources.
50 TEMPLATE LOADERS = (
51
        'django.template.loaders.filesystem.Loader',
52
        'django.template.loaders.app_directories.Loader',
53 #
         'django.template.loaders.eggs.Loader',
54 )
56 MIDDLEWARE CLASSES = (
57
         'django.middleware.common.CommonMiddleware',
58
        'django.contrib.sessions.middleware.SessionMiddleware',
59
        'django.middleware.csrf.CsrfViewMiddleware',
60
        'diango.contrib.auth.middleware.AuthenticationMiddleware'.
61
        'django.contrib.messages.middleware.MessageMiddleware',
62
         'django.middleware.transaction.TransactionMiddleware',
63 )
65 ROOT_URLCONF = 'gpgvote.urls'
67 TEMPLATE_DIRS = (
68
        "/path/to/gpgvote/templates"
69 )
70
71 	ext{ INSTALLED\_APPS} = (
72
         'django.contrib.auth',
73
        'django.contrib.contenttypes',
74
        'django.contrib.sessions',
```

```
75
      'django.contrib.messages',
76
      'gpgvote.gpgauth',
77
      'gpgvote.polls',
78
      'captcha'
79 )
80
81 #SESSION_COOKIE_AGE = 300
82 GNUPGBINARY = '/path/to/gpg'
83 GNUPGHOME = '/path/to/gpgvote/gnupg_keyring'
messages
85 SYSTEM_KEY_PASSWD = 'keypass' # Since this is secret, you MUST make this file readable ONLY by trusted users
86
                           # and, of course, make sure it is NOT accessible from the web clients
87 TRUST_LEVELS = ('f', 'u') # Trust only f-ully trusted and u-ltimately trusted keys
88 POLL_START_TIME_THRESHOLD = 5 # in minutes
89 POLL_MIN_DURATION = 60 # in minutes
```

urls.py

```
1 from django.conf.urls.defaults import *
 3 urlpatterns = patterns('',
        url(r'^captcha/', include('captcha.urls')),
 5
        (r'^$', 'gpgvote.views.main'),
 6
        (r'^userinfo/(?P<user_id>\d+)/$', 'gpgvote.views.userinfo'),
        (r'^register/$', 'gpgvote.gpgauth.views.register'),
 7
 8
        (r'^renew/(?P<username>.*)$', 'gpgvote.gpgauth.views.renew'),
 9
        (r'^login/$', 'gpgvote.gpgauth.views.login_view'),
10
        (r'^logout/$', 'gpgvote.gpgauth.views.logout_view'),
11
        (r'^createpoll/$', 'gpgvote.polls.views.createpoll'),
        (r'^editpoll/(?P<poll_id>\d+)/$', 'gpgvote.polls.views.editpoll'),
12
13
        (r'^deletepoll/(?P<poll_id>\d+)/$', 'gpgvote.polls.views.deletepoll'),
14
        (r'^mypolls/$', 'gpgvote.polls.views.mypolls'),
15
        (r'^voters_list/(?P<poll_id>\d+)/$', 'gpgvote.polls.views.voters_list'),
        (r'^vote/(?P<poll_id>\d+)/$', 'gpgvote.polls.views.vote'),
16
17
        (r'^results/(?P<poll_id>\d+)/$', 'gpgvote.polls.views.results'),
18
        (r'^results/(?P<poll_id>\d+)/votes_list/$', 'gpgvote.polls.views.votes_list')
19 )
```

views.py

```
1 from django.shortcuts import render_to_response
2 from django.http import HttpResponseRedirect, Http404
3 from django.template import RequestContext
4 from django.contrib.auth.models import User
5
6 def main(request):
     logged in = False
8
     user = ''
     if request.user.is_authenticated():
10
       user = request.user.username
11
       logged_in = True
12
     return render_to_response('main.html', { 'logged_in': logged_in, 'user': user })
13
```

14 def userinfo(request, user_id):

if not request.user.is_authenticated():

return HttpResponseRedirect('/')

Django template: base.html

'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))

```
1 <!DOCTYPE html PUBLIC "-//W3C//DTD XHTML 1.0 Transitional//EN"
        "http://www.w3.org/TR/xhtml1/DTD/xhtml1-transitional.dtd">
3 <html xmlns="http://www.w3.org/1999/xhtml" xml:lang="en" lang="en">
     <head>
       <link rel="stylesheet" href="/site_media/css/style.css" />
       <script src="/site_media/js/gpgvote.js" language="javascript" type="text/javascript"></script>
6
       <title>{% block title %}GPGVote{% endblock %}</title>
     </head>
9
10
     <body>
11
12
       <div id="header">
13
         <img src="/site_media/images/gpgvote_logo.png" />
14
       </div>
15
16
       <div id="menubar">
17
         <div id="site actions">
18
           'ul id="menulist">
19
             <a href="/">Home</a>
20
             {% if not logged_in %}
```

'user': request.user.username,

32

16

```
21
                 <a href="/register/">Register</a>
22
              {% endif %}
23
            24
          </div>
25
26
          <div id="login_actions">
27
            'ul id="menulist">
28
                {% if not logged_in %}
29
                  <a href="/login/">Login</a>
30
                {% endif %}
31
                {% if logged_in %}
32
                  \langle li \rangle \langle b \rangle logged in as: \langle b \rangle \{\{ user \}\} \langle li \rangle
33
                  <a href="/logout/">Logout</a>
34
               {% endif %}
            35
36
          </div>
37
        </div>
38
39
        <div id="content">
40
          {% block content %}{% endblock %}
41
        </div>
42
43
      </body>
44 </html>
```

Django template: main.html

```
{% extends "base.html" %}

{% block title %}Welcome{% endblock %}

{% block content %}

{h2>Welcome to GPGVote!</h2>

{b>GPGVote</b> is a <b><i>Web-based electronic voting system</i>
with the use

of <b><i>PGP keys</i>
```

```
11
        >
12
         GPGVote is considered an academic project, originally designed and implemented by
13
          <a href="mailto:ernest0x@dtps.unipi.gr">Petros Moisiadis</a> as his graduate thesis in Information Technology.
14
15
        {% if logged_in %}
16
        <div id="main_functions">
17
          18
19
             <a href="./mypolls/"><img src="/site_media/images/mypolls.png" /></a><br/>>b/y Polls</b>
20
             <a href="./createpoll/"><img src="/site_media/images/create_poll.png" /></a><br/>b>Create Poll</b>
           21
22
         23
        </div>
24
        {% endif %}
25 {% endblock %}
```

CSS: style.css

```
body
2 {
     width: 900px;
     margin-left: auto;
     margin-right: auto;
     margin-top: Opx;
     margin-bottom: Opx;
     font-family: Verdana, sans-serif;
9
     background-color: white;
10 }
11
12 a:link { color: #00BF00 }
13 a:visited { color: #005200 }
14 a { text-decoration: none }
15
16 img
17 {
18
     border: Opx;
19 }
20
```

34

```
21 h2
22 {
    text-align: center;
24 }
25
26 .textmiddle { vertical-align:middle; }
27
28 #header
29 {
30
    text-align: center;
31
     height: 70px;
      padding-top: 15px;
33 }
34
35 #site_actions
36 {
37
     float: left;
38
     padding-left: 15px;
39 }
40
41 #menubar
42 {
     background-color: #CCFFCC;
     height: 35px;
    font-size: small;
      border-top: 1px solid #00BF00;
47
      border-bottom: 1px solid #00BF00;
48 }
49
50 #menubar a
51 {
52
    color: #00583D;
    font-size: large;
54
     font-weight: bold;
     text-decoration: none;
56 }
57
58 #menubar a:hover
59 {
     color: #00BF00;
```

```
61 }
62
63 #login_actions
   float: right;
66 }
67
68 #content
69 {
70
      clear: both;
71
      padding-top: 5px;
72 }
73
74 #menulist
75 {
    padding-left: 0px;
     margin-top: Opx;
    margin-bottom: Opx;
79
     padding-top: 7px;
80 }
81
82 #menulist li
83 {
    padding-right: 15px;
      display: inline;
     list-style-type: none;
87 }
88
89 #main_functions
    text-align: center;
      text-decoration: none;
      color: #00583D;
94 }
96 #main_functions img:hover
     background-color: #CCFFCC;
    border: 1px dotted #00BF00;
100 }
```

```
101
   102 #poll_edit th
   103 {
         background-color: #FBFFFB;
         border-top: 1px solid #00BF00;
   105
   106
         border-bottom: 1px solid #00BF00;
   107 }
   108
   109 #poll_edit textarea, select, input[type=text]
   111
         background-color: #F2F2F2;
   112 }
   113
   114 #poll_edit textarea:focus, select:focus, input[type=text]:focus
   116
         background-color: #FFF0B3;
   117 }
   118
   119 #id_choices, #id_choice, #id_question
ယ 120 {
  121
         min-width: 450px;
   122 }
   123
   124 #id_choices
   125 {
   126
       min-height: 200px;
   127
         max-height: 300px;
   128 }
   129
   130 #id_allowed_voters
   131 {
   132
         width: 350px;
         min-height: 80px;
         max-height: 200px;
   134
   135 }
   136
   137 #error_td
   138 {
   139
       max-width: 350px;
   140 }
```

```
141
   142 #poll_table
   143 {
         width: 800px;
   145 }
   146
   147 #poll_table td
   148 {
   149
          text-align: center;
   150
          padding: 10px;
          background-color: #FEF4F4;
   151
          border-top: 1px solid #FECOCO;
   153
          border-bottom: 1px solid #FECOCO;
   154 }
   155
   156 #poll_table th
   157 {
   158
          background-color: #E8FFE8;
   159
          border-top: 1px solid #00BF00;
\underset{\sim}{\omega} \overset{160}{\underset{161}{}}
          border-bottom: 1px solid #00BF00;
   161
          width: 150px;
   162 }
   163
   164 #userinfo_table td
   166
         text-align: center;
   167
          padding: 10px;
   168
          background-color: #FEF4F4;
   169
          border-top: 1px solid #FECOCO;
          border-bottom: 1px solid #FECOCO;
   171 }
   172
   173 #userinfo_table th
   174 {
   175
          background-color: #E8FFE8;
   176
          border-top: 1px solid #00BF00;
   177
          border-bottom: 1px solid #00BF00;
   178
          padding: 10px;
   179 }
   180
```

```
181 #results
    182 {
         text-align: right;
          max-width: 150px;
    185 }
    186
    187 #results_first_col
    188 {
    189
          text-align: left;
    190
          max-width: 450px;
    191 }
    192
    193 .results_th
    194 {
         background-color: #E8FFE8;
    195
          border-top: 1px solid #00BF00;
    197
          border-bottom: 1px solid #00BF00;
    198
          padding: 10px;
    199 }
3 200
201
        .results_td_even
    202 {
    203
          background-color: #FEF4F4;
    204
          padding: 10px;
    205 }
    206
    207 .results_td_odd
    208 {
          background-color: #FEE9E9;
          padding: 10px;
    211 }
    212
    213 #vote_receipt
   214 {
    215
         text-align: left;
    216
          margin-left: auto;
          margin-right: auto;
          width:35em;
    219
          background-color: #E8FFE8;
    220
          border: 1px dotted #00BF00;
```

```
221    padding: 10px;
222 }
```

A.3 Εφαρμογή gpgauth

models.py

```
1 from django.db import models
 2 from django.conf import settings
 3 from django.contrib.auth.models import User
 4 from gnupg import GPG
6 class PGPkey(models.Model):
    user = models.OneToOneField(User)
8    name = models.CharField(max_length=100)
     fingerprint = models.CharField(unique=True, max_length=50)
     renew_passwd = models.CharField(max_length=35)
11
     is_trusted = models.BooleanField(default=False)
12
13
     def __init__(self, *args, **kwargs):
14
       super(PGPkey, self).__init__(*args, **kwargs)
15
       self.clean()
16
17
      def clean(self):
18
       gpg = GPG(gpgbinary=settings.GNUPGBINARY, gnupghome=settings.GNUPGHOME)
19
       key = gpg.get_key(self.fingerprint)
20
       if key['ownertrust'] in settings.TRUST_LEVELS:
21
          self.is_trusted = True
22
23
          self.is_trusted = False
24
        self.save()
25
26
      def __unicode__(self):
       return self.fingerprint
```

forms.py

```
from django import forms
from captcha.fields import CaptchaField

class RegisterForm(forms.Form):
   keyfile = forms.FileField()
   captcha = CaptchaField()

class RenewForm(forms.Form):
   keyfile = forms.FileField()

password = forms.FileField(widget=forms.PasswordInput)
   captcha = CaptchaField(widget=forms.PasswordInput)

captcha = CaptchaField()

class LoginForm(forms.Form):
   username = forms.EmailField()
   password = forms.CharField(widget=forms.PasswordInput)
```

views.py

```
1 from django.shortcuts import render_to_response, redirect
2 from django.http import HttpResponseRedirect
3 from django.template import RequestContext
4 from django.conf import settings
5 from django.core.exceptions import ObjectDoesNotExist
6 from django.core.validators import validate_email
7 from django.contrib.auth.models import User
8 from django.contrib.auth import authenticate, login, logout
9 from gpgvote.gpgauth.forms import RegisterForm, RenewForm, LoginForm
10 from gpgvote.gpgauth.models import PGPkey
11 from gnupg import GPG
12 from hashlib import md5
14
15 # Utility Functions
16 def delete_keys(gpg, fingerprints, del_existed=False):
   # Make sure that fingerprint is a list
```

```
18
      if type(fingerprints).__name__ != 'list':
19
        fingerprints = [fingerprints]
20
21
      for fp in fingerprints:
22
        # Delete key only if it does not exist in database or del_existed is True
23
24
          key = PGPkey.objects.get(fingerprint = fp)
25
          if del existed:
26
            gpg.delete_keys(fp)
27
        except ObjectDoesNotExist:
28
          gpg.delete_keys(fp)
29
30
31 def key_import(gpg, keyfile):
      if keyfile.size > 100000: # accept files of a normal size
33
        error = 'Key file size is too big'
34
      else:
35
        error = ''
36
          import_result = gpg.import_keys(keyfile.read())
37
38
        except UnicodeDecodeError:
39
          error = 'There was an error in importing your key'
40
          return error, None
41
42
        if import_result.count == 0:
43
          error = 'There was an error in importing your key'
44
45
        if import_result.count > 1: # accept only single-key files
46
          error = 'Your key file includes more than one keys'
47
          delete_keys(gpg, import_result.fingerprints)
48
 49
        if import result.count == 1:
50
          fp = import_result.fingerprints[0]
          if gpg.key_is_expired(fp):
51
52
            error = 'Your key is expired'
53
            delete_keys(gpg, import_result.fingerprints)
54
55
            return error, gpg.get_key(fp)
56
57
      return error, None
```

```
63
          gpg = GPG(gpgbinary=settings.GNUPGBINARY, gnupghome=settings.GNUPGHOME)
64
          if not gpg.key_is_expired(user.pgpkey.fingerprint):
65
            key = gpg.get_key(user.pgpkey.fingerprint)
            if key['ownertrust'] in settings.TRUST_LEVELS:
66
67
              error = False
68
            else:
69
              error = 'PGP key for user \'%s\' is not trusted (yet)' % username
70
          else:
71
            error = 'PGP key for user \'%s\' has expired' % username
72
73
          error = 'Account for user \'%s\' is disabled' % username
74
          gpg = None
75
      except ObjectDoesNotExist:
76
        error = 'User \'%s\' does not exist' % username
77
        user = None
78
        gpg = None
79
80
      return user, error, gpg
81
82
83 # Views
84
85 def register(request):
     if request.user.is_authenticated():
      return HttpResponseRedirect('/')
88
     error = ''
      success = ''
89
      if request.POST:
        form = RegisterForm(request.POST, request.FILES)
91
92
        if form.is valid():
93
          keyfile = request.FILES['keyfile']
94
          gpg = GPG(gpgbinary=settings.GNUPGBINARY, gnupghome=settings.GNUPGHOME)
```

check for user existance in database to accept registration only for new users

(error, imported_key) = key_import(gpg, keyfile)

58

60 61

62

95

96

59 def login_common_checks(username):

if user.is_active:

if not error:

user = User.objects.get(username = username)

```
98
             try:
 99
               user = User.objects.get(email = imported_key['email'])
 100
               error = 'User \'%s\' is already registered' % imported key['email']
 101
               if user.pgpkey.fingerprint != imported_key['fingerprint']:
102
                 delete_keys(gpg, imported_key['fingerprint'])
103
             except ObjectDoesNotExist:
 104
               newuser = User.objects.create_user(username = imported_key['email'],
 105
                                                      email = imported key['email'],
                                                   password = '')
106
107
               newuser.set_unusable_password()
108
               newuser.save()
 109
               pgpkey = PGPkey(user = newuser, name = imported_key['name'], fingerprint = imported_key['fingerprint'])
 110
               pgpkey.save()
 111
               success = 'You are now registered'
 112
 113
       else:
 114
         form = RegisterForm()
115
 116
       return render_to_response('register.html',
117
                   'form': form.
118
                   'error': error,
 119
                 'success': success }, context_instance = RequestContext(request))
120
121
122 def renew(request, username):
123
       if request.user.is_authenticated():
124
         return HttpResponseRedirect('/')
125
       error = ''
       success = ''
126
127
       try:
128
         validate_email(username)
129
       except:
130
         error = 'Invalid username'
131
       if not error:
132
         (user, error, gpg) = login_common_checks(username)
133
         if not error:
134
            error = 'Your key is not expired yet'
135
         if error.endswith('expired'):
136
           error = ''
```

```
138
       if request.POST:
 139
         form = RenewForm(request.POST, request.FILES)
140
         if form.is valid():
141
           if user.pgpkey.renew_passwd != md5(form.cleaned_data['password']).hexdigest():
142
             passwd = User.objects.make_random_password()
143
             user.pgpkey.renew_passwd = md5(passwd).hexdigest()
144
             user.pgpkey.save()
145
             msg = 'Use the following password to renew your key:\n' + passwd
146
             user.email_user('Renew Key', msg)
147
             error = 'Wrong Password. The correct password has been sent to: %s' % username
148
           else:
149
             keyfile = request.FILES['keyfile']
150
             (error, imported key) = key import(gpg, keyfile)
151
           if not error:
152
             if imported_key['fingerprint'] == user.pgpkey.fingerprint:
153
                error = 'The uploaded key already exists'
154
155
                update_user = False
156
               # Check if the email of the uploaded key is already used by a different user
157
158
                 user = User.objects.get(username = imported key['email'])
159
                 if username != imported key['email']:
160
                    error = 'There is another user with username: \'%s\'' % imported_key['email']
161
                    delete_keys(gpg, imported_key['fingerprint'])
162
163
                  update user = True
164
                except:
 165
                   update user = True
166
167
                if update user:
168
                 delete_keys(gpg, user.pgpkey.fingerprint, del_existed=True)
169
                 user.pgpkey.fingerprint = imported key['fingerprint']
170
                 user.pgpkey.name = imported_key['name']
171
                 user.pgpkey.save()
172
                 user.username = imported key['email']
173
                 user.email = imported_key['email']
174
                 user.save()
175
                 success = 'Your key was successfuly renewed'
176
177
       else:
```

```
178
         form = RenewForm()
179
180
       return render_to_response('renew.html',
181
                    'form': form.
182
                   'error': error,
183
                 'success': success,
184
                 'username': username }, context_instance = RequestContext(request))
185
186
187 def login_view(request):
188
      if request.user.is_authenticated():
189
        return HttpResponseRedirect('/')
       error = ''
190
191
       password = ''
192
       try:
193
         goto_stage = request.POST['stage']
194
195
         goto_stage = 'password'
196
       if request.POST:
         form = LoginForm(request.POST)
197
198
         if goto_stage == 'password':
199
200
             validate_email(request.POST['username'])
201
           except:
             error = 'Invalid username'
202
203
           if not error:
204
             (user, error, gpg) = login_common_checks(request.POST['username'])
205
             if not error:
206
               password = User.objects.make_random_password()
207
               user.set password(password)
208
               user.save()
209
               password = gpg.encrypt(password, user.pgpkey.fingerprint, always_trust=True) # Trust level is checked earlier
210
               if password.ok:
211
                 goto_stage = 'afterpass'
212
               else:
213
                 user.set_unusable_password()
214
                 user.save()
215
                 error = 'Encryption error (%s)' % password.status
216
             elif error.endswith('expired'):
               return redirect('/renew/%s' % request.POST['username'])
217
```

```
218
             else:
219
               pass
220
221
         elif goto_stage == 'afterpass':
222
           if form.is_valid():
223
             # Run common checks again to disappoint those who try to bypass first login step
224
             (user, error, gpg) = login_common_checks(form.cleaned_data['username'])
225
             if not error:
226
               user = authenticate(username=form.cleaned_data['username'], password = form.cleaned_data['password'] )
227
               if user is not None:
228
                 login(request, user)
229
                 return HttpResponseRedirect('/')
230
               else:
231
                 error = 'Wrong password'
232
                 form = '';
233
234
               goto_stage = 'password'
235
           else:
236
             error = 'Invalid username or password'
237
             goto_stage = 'password'
238
239
240
        form = LoginForm()
241
242
       return render_to_response('login.html', {
                                                        'form': form,
243
                                                  'goto_stage': goto_stage,
244
                                                       'error': error,
245
                                                    'password': password }, context_instance = RequestContext(request))
246
247
248 def logout_view(request):
249
       logout(request)
      return HttpResponseRedirect('/')
```

Django template: register.html

```
1 {% extends "base.html" %}
 3 {% block title %}Register{% endblock %}
 5 {% block content %}
         <div style="text-align:center">
         <h2>Register:</h2>
8
         Please, upload your public key.
9
         {% if not success %}
         {% if error %}<b>Error:</b> {{ error }}{% endif %}
10
11
         <form enctype="multipart/form-data" action="/register/" method="post">
           {% csrf_token %}
12
13
           <b>{{ form.as_p }}</b>
           <input style="font-weight:bold;font-size:large" type="submit" value="Register" />
14
15
         </form>
16
         {% endif %}
17
         {% if success %}
18
         p><b>Success:</b> {{ success }}
19
         {% endif %}
20
         </div>
21 {% endblock %}
```

Django template: login.html

Django template: renew.html

```
1 {% extends "base.html" %}
3 {% block title %}Renew Key{% endblock %}
  {% block content %}
        <h2>Renew your key:</h2>
7
        {% if not success %}
8
          {\% if error \%}<b>Error:</b> {{ error }}
9
10
            Your key has expired. You can renew your key here.
11
            <br/><br/>The required password has been sent to your email address.
12
            Please, upload your public key.<br /><br />
            <form style="text-align:center" enctype="multipart/form-data" action="/renew/{{ username }}" method="post">
13
14
             {% csrf token %}
15
             {{ form.as p }}
16
             <input type="submit" value="Renew" />
17
            </form>
18
           19
          {% endif %}
20
        {% endif %}
21
        {% if success %}
```

A.4 Εφαρμογή polls

models.py

```
1 from django.db import models
 2 from django.conf import settings
 3 from django.contrib.auth.models import User
 5 class Poll(models.Model):
 6 creator = models.ForeignKey(User)
7 question = models.TextField()
8 min_choices = models.PositiveIntegerField()
     max_choices = models.PositiveIntegerField()
     allowed_voters = models.TextField('voters allowed to vote')
      who_voted = models.TextField('voters who have already voted')
     starts = models.DateTimeField()
13
     ends = models.DateTimeField()
14
15
     def __unicode__(self):
      return self.question
16
17
     def has_voted(self, voter):
19
       if voter in self.who_voted.split(';'):
20
         return True
21
       else:
22
         return False
23
24
    def add_voter(self, voter, To):
25
      if To == 'allowed_voters':
26
         self.allowed_voters = self.allowed_voters + voter + ';'
27
       elif To == 'who_voted':
```

```
28
          if voter in self.allowed_voters.split(';'):
            self.who_voted = self.who_voted + voter + ';'
29
30
31
      def remove voter(self. voter. From):
32
       if From == 'allowed_voters':
33
          self.allowed_voters = self.allowed_voters.replace(voter+';', '')
34
        elif From == 'who_voted':
35
          self.who voted = self.who voted.replace(voter+';', '')
36
37
      def is_allowed_voter(self, voter):
38
       if voter in self.allowed_voters.split(';'):
39
          return True
40
        else:
41
          return False
43 class Choice(models.Model):
      poll = models.ForeignKev(Poll)
45
      choice = models.CharField(max_length=255)
46
47
      def __unicode__(self):
48
       return self.choice
49
50 class Vote(models.Model):
51
      choice = models.ForeignKey(Choice)
      tag = models.CharField(max_length=35)
53
54
      def __unicode__(self):
        return '\'' + self.tag + '\' vote tag includes choice: ' + '\'' + str(self.choice) + '\''
```

forms.py

```
from django import forms
from django.forms import TextInput, Textarea
from django.forms.extras.widgets import SelectDateWidget

class PollForm(forms.Form):
question = forms.CharField(widget=Textarea(attrs={'rows':'3'}))
min_choices = forms.IntegerField(widget=TextInput(attrs={'size':'2'}))
```

```
max_choices = forms.IntegerField(widget=TextInput(attrs={'size':'2'}))
     starts_date = forms.DateField(widget=SelectDateWidget())
     starts time = forms.TimeField(widget=TextInput(attrs={'size':'2'}))
     ends date = forms.DateField(widget=SelectDateWidget())
11
     ends_time = forms.TimeField(widget=TextInput(attrs={'size':'2'}))
12
13
     allowed voters = forms.MultipleChoiceField([])
14
15
     def init (self,allowed voters,*args,**kwrds):
       super(PollForm, self).__init__(*args, **kwrds)
16
17
        self.fields['allowed voters'].choices = allowed voters
```

views.py

```
1 from django.shortcuts import render to response
 2 from django.db.models import Q
 3 from django.http import HttpResponseRedirect, Http404
4 from django.template import RequestContext
5 from django.conf import settings
 6 from django.forms import Form
 7 from gpgvote.polls.forms import PollForm
 8 from django.contrib.auth.models import User
 9 from gpgvote.gpgauth.models import PGPkey
10 from gpgvote.polls.models import Poll
11 from gpgvote.polls.models import Choice
12 from gpgvote.polls.models import Vote
13 from gnupg import GPG
14 import datetime
15 import random
16 import string
17 import operator
18
19
20 # Utility functions
21 def list_has_duplicates(mylist):
   if len(mylist) > len(list(set(mylist))):
23
      return True
24
      else:
      return False
```

```
26
27 def dates_check(starts_date, starts_time, ends_date, ends_time):
28
      error = ''
29
      starts datetime = datetime.datetime(
30
                         year = starts_date.year,
31
                         month = starts date.month,
32
                              = starts_date.day,
                         dav
33
                         hour = starts time.hour,
34
                         minute = starts_time.minute,
35
                         second = starts time.second )
36
37
      ends_datetime = datetime.datetime(
38
                       year = ends date.year,
39
                       month = ends date.month,
40
                       day = ends_date.day,
41
                       hour = ends time.hour,
42
                       minute = ends time.minute.
43
                       second = ends_time.second )
 44
      if starts_datetime < datetime.datetime.now() + datetime.timedelta(minutes = settings.POLL_START_TIME_THRESHOLD):
45
46
        error = 'Poll must start at least ' + str(settings.POLL START TIME THRESHOLD) + ' minutes in the future
           >'
47
 48
      duration = ends datetime - starts datetime
      if duration < datetime.timedelta(minutes = settings.POLL_MIN_DURATION):</pre>
50
        if duration < datetime.timedelta(microseconds=0):</pre>
51
          error = 'Poll must end at least ' + str(settings.POLL_MIN_DURATION) + ' minutes after the start
52
        else:
53
          error = 'Poll must last for at least ' + str(settings.POLL_MIN_DURATION) + ' minutes
 54
55
      return error, starts_datetime, ends_datetime
56
57 def num_of_choices_check(num_of_choices, min_choices, max_choices):
      error = ''
 59
     if max choices < min choices:</pre>
60
        error = 'Max. must be bigger than or equal to Min.
61
 62
     if (max choices < 1) or (min choices < 1):
63
        error = 'Max. and Min. must be bigger than or equal to 1
 64
```

```
if (not error) and (max_choices > num_of_choices):
        error = 'Max. and Min. must be smaller than or equal to the number of choices
66
67
68
      return error
69
70 # Views
71 def poll(request, action, poll_id):
      if not request.user.is authenticated():
73
        return HttpResponseRedirect('/')
74
      else:
75
        logged_in = True
76
77
      choices error = ''
      dates_error = ''
78
      num_of_choices_error = ''
      allowed voters error = ''
81
      success = ''
82
      poll_data = {}
83
      poll_choices = []
85
      if action == 'edit':
86
87
          poll = Poll.objects.get(pk = poll_id)
88
        except Poll.DoesNotExist:
89
          raise Http404
90
        # allow edit only for creator and only if the poll has not started yet
91
        if (request.user != poll.creator) or (poll.starts < datetime.datetime.now()):</pre>
92
          return HttpResponseRedirect('/')
93
                         'question': poll.question,
        poll_data = {
94
                      'min choices': poll.min choices,
                      'max_choices': poll.max_choices,
95
96
                      'starts_date': poll.starts.date(),
97
                      'starts_time': poll.starts.time(),
                        'ends_date': poll.ends.date(),
98
99
                        'ends time': poll.ends.time() }
100
        poll_choices = Choice.objects.filter(poll = poll).order_by('id')
101
      # Clean PGPkey records to correct is trusted field
103
      for key in PGPkey.objects.all():
104
        key.clean()
```

```
105
          # Get trusted users and create allowed voters choices
   106
   107
          trusted users = User.objects.filter(pgpkey is trusted=True).order by('pgpkey name')
          allowed voters = ()
   108
   109
          for user in trusted_users:
            allowed_voters = allowed_voters + ( (user.username, user.pgpkey.name + ' <' + user.username + '>' ), )
   110
   111
   112
         if request.POST:
   113
           # allow edit only if the poll has not started yet
   114
            if (action == 'edit'):
   115
              if (poll.starts < datetime.datetime.now()):</pre>
   116
                return HttpResponseRedirect('/')
   117
   118
            form = PollForm(allowed voters, request.POST, initial = poll data)
            if form.is valid():
   119
   120
              poll_choices = request.POST.getlist('choices')
   121
              if len(poll choices) < 2:
   122
                choices_error = 'You must add at least 2 choices'
   123
              else:
ப <sup>124</sup>
                for choice in poll_choices:
  125
                  if len(choice) > 255:
   126
                    choices error = 'Each choice must be up to 255 characters in length
   127
   128
              (dates_error, starts_datetime, ends_datetime) = dates_check(
   129
                                                                form.cleaned_data['starts_date'],
                                                                form.cleaned data['starts time'].
   130
   131
                                                               form.cleaned_data['ends_date'],
   132
                                                               form.cleaned_data['ends_time'] )
   133
              num_of_choices_error = num_of_choices_check(len(poll_choices),
   134
                                                         form.cleaned data['min choices'],
   135
                                                         form.cleaned_data['max_choices'])
   136
              if len(form.cleaned data['allowed voters']) < 2:</pre>
                allowed_voters_error = 'You must select at least 2 voters'
   137
   138
   139
              if not (choices error or dates error or num of choices error or allowed voters error):
   140
               if action == 'create':
   141
                 poll = Poll(
   142
                           creator = request.user,
                           question = form.cleaned_data['question'],
   143
   144
                           min_choices = form.cleaned_data['min_choices'],
```

```
145
                           max_choices = form.cleaned_data['max_choices'],
   146
                           allowed voters = ''.
   147
                           who voted = '',
   148
                           starts = starts datetime.
   149
                           ends = ends_datetime )
   150
                else:
                  poll.question = form.cleaned_data['question']
   151
   152
                  poll.min choices = form.cleaned data['min choices']
   153
                  poll.max_choices = form.cleaned_data['max_choices']
   154
                  poll.allowed_voters = ''
   155
                  poll.starts = starts_datetime
   156
                  poll.ends = ends_datetime
   157
   158
                for voter in form.cleaned data['allowed voters']:
   159
                  poll.add_voter(voter, To = 'allowed_voters')
   160
                poll.save()
   161
   162
                # Delete old choices before adding their new versions
   163
                if action == 'edit':
ப 164
                  Choice.objects.filter(poll = poll).delete()
o 165
                for choice in poll choices:
   166
                  choice = Choice(poll = poll, choice = choice)
   167
                  choice.save()
   168
   169
                if action == 'create':
   170
                  success = 'You have successfully created a new poll'
   171
   172
                  success = 'You have successfully edited the poll'
   173
   174
            form = PollForm(allowed_voters, initial = poll_data)
   175
   176
          if action == 'edit':
   177
            poll_id = poll.id
   178
          else:
   179
            poll_id = ''
   180
   181
          return render_to_response('poll.html',
   182
                                   'form': form,
   183
                                 'action': action.
   184
                                'poll_id': poll_id,
```

```
185
                                 'choices': poll_choices,
   186
                           'choices_error': choices_error,
   187
                             'dates error': dates error,
   188
                    'num_of_choices_error': num_of_choices_error,
   189
                    'allowed_voters_error': allowed_voters_error,
   190
                                 'success': success,
   191
                                    'user': request.user.username,
   192
                              'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))
   193
   194 def createpoll(request):
   195
          return poll(request, 'create', None)
   196
   197 def editpoll(request, poll_id):
   198
          return poll(request, 'edit', poll id)
   199
        def deletepoll(request, poll_id):
   201
         if not request.user.is_authenticated():
   202
            return HttpResponseRedirect('/')
   203
          else:
ப <sup>204</sup>
            logged_in = True
   205
   206
   207
              poll = Poll.objects.get(pk = poll_id)
   208
          except Poll.DoesNotExist:
   209
              raise Http404
   210
   211
          # Delete poll only if it has not started yet and the user is the creator of the poll
   212
          if (poll.creator == request.user) and (poll.starts > datetime.datetime.now()):
   213
            poll.delete()
   214
   215
          return HttpResponseRedirect('/mypolls')
   216
   217 def mypolls(request):
         if not request.user.is_authenticated():
   218
   219
            return HttpResponseRedirect('/')
   220
          else:
   221
            logged_in = True
   222
   223
          # Polls that are created by the user and polls for which the user is allowed to vote
   224
          mypolls_query = Poll.objects.filter(Q(creator = request.user)
```

```
225
                                         | Q(allowed_voters__contains = request.user.username + ';')).order_by('ends')
   226
   227
          pending_polls = []
   228
          ended_polls = []
   229
          for poll in mypolls_query:
   230
            poll_has_ended = False
   231
            if poll.ends < datetime.datetime.now():</pre>
   232
               poll has ended = True
   233
            if poll.starts < datetime.datetime.now():</pre>
   234
              if poll.has_voted(request.user.username):
   235
                if poll.ends < datetime.datetime.now():</pre>
   236
                  poll_has_ended = True
   237
                  allowed actions = 'results'
   238
   239
                  allowed_actions = 'wait' # You have already voted but the poll has not ended yes, so, wait
   240
   241
                if poll.is_allowed_voter(request.user.username):
   242
                  allowed_actions = 'vote'
   243
ப <sup>244</sup>
                  allowed_actions = 'wait_creator' # You cannot vote, but you are the creator of the poll
   245
                                                     # and allowed to see the results
   246
            else:
   247
              if poll.creator == request.user:
   248
                allowed actions = 'edit'
   249
              else:
   250
                allowed actions = ''
   251
            if poll_has_ended:
   252
              ended_polls = ended_polls + [{ 'poll': poll, 'allowed_actions': allowed_actions }]
   253
   254
              if allowed actions:
   255
                pending_polls = pending_polls + [{ 'poll': poll, 'allowed_actions': allowed_actions }]
   256
   257
          ''' mypolls_query ordered the polls by ending datetime. So, we reverse ended_polls to have
              the 'fresher' results in the top '''
   258
          ended_polls.reverse()
   259
   260
   261
          return render_to_response('mypolls.html',
   262
                                                'user': request.user.username,
   263
                                      'pending_polls': pending_polls,
   264
                                        'ended_polls': ended_polls,
```

```
265
                                          'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))
    266
    267 def vote(request, poll_id):
          if not request.user.is_authenticated():
    269
            return HttpResponseRedirect('/')
    270
    271
            logged_in = True
    272
          error = ''
    273
    274
          success = ''
    275
    276
              poll = Poll.objects.get(pk = poll_id)
    277
          except Poll.DoesNotExist:
    278
              raise Http404
    279
          username = request.user.username
    281
          if (not poll.is_allowed_voter(username)) \
    282
            or poll.has_voted(username) \
    283
            or (poll.starts > datetime.datetime.now()) \
5 284
9 285
            or (poll.ends < datetime.datetime.now()):</pre>
              return HttpResponseRedirect('/mypolls')
    286
    287
          poll_choices = Choice.objects.filter(poll = poll)
    288
          choice_type = "radio"
    289
          if poll.max_choices > 1:
    290
            choice_type = "checkbox"
    291
    292
          vote_tag = ''
    293
          vote_receipt_encrypted = ''
    294
    295
          if request.POST:
    296
            form = Form(request.POST)
    297
            if form.is_valid():
    298
              choices = request.POST.getlist('choices')
    299
    300
              # Check that the submitted choices exist and belong to the poll
    301
              for choice in choices:
    302
                try:
    303
                   c = Choice.objects.get(pk = choice, poll = poll)
    304
                except Choice.DoesNotExist:
```

```
305
               error = "The submitted choices are not valid choices of the poll"
306
307
           # Check that the submitted choices are between min and max number of choices allowed for the poll
308
           if len(choices) > poll.max choices:
309
             error = 'You cannot vote for more than ' + str(poll.max_choices) + ' choices'
310
           if len(choices) < poll.min_choices:</pre>
311
             error = 'You must vote for at least ' + str(poll.min_choices) + ' choices'
312
             if poll.max choices == 1: # a better error message for single choice polls
313
               error = 'You must select a choice'
314
           if list_has_duplicates(choices):
315
             error = 'Each choice can be selected only once'
316
317
           if not error:
318
             # Construct a unique, random string to use as a vote tag
319
             while not vote_tag:
320
               vote_tag = ''.join(random.choice(string.ascii_uppercase + string.digits) for x in range(35))
321
322
                 v = Vote.objects.get(tag = vote_tag)
323
324
               except Vote.DoesNotExist: # our random string is unique so we can use it as a vote tag
325
                 # Encrypt the vote tag with user's public pgp key and sign it with the key of the system authority
326
                 gpg = GPG(gpgbinary=settings.GNUPGBINARY, gnupghome=settings.GNUPGHOME)
327
                 vote_receipt = """GPGVote: Vote Receipt
328
329
330 You are voter:
331
     %s
332
333 You voted for Poll:
     \'%s\'
335
336 Created by:
337
      %s
338
339
    Your Vote Tag is: %s
340
341
    You made the following choices:""" % (request.user.pgpkey.name + ' <' + request.user.username + '>', poll.question, \
342
                                            poll.creator.pgpkey.name + ' <' + poll.creator.username + '>', vote tag)
343
344
                 for choice in choices:
```

```
345
                      choice = Choice.objects.get(pk = choice, poll = poll)
   346
                      vote_receipt = vote_receipt + '\n * %s' % choice.choice
   347
   348
                    vote_receipt_encrypted = gpg.encrypt(vote_receipt, request.user.pgpkey.fingerprint, always_trust = True,
   349
                                                      sign = settings.SYSTEM_KEY_FINGERPRINT,
   350
                                                      passphrase = settings.SYSTEM_KEY_PASSWD)
   351
                    # Create the actual vote records in database
   352
                    for choice in choices:
   353
                      vote = Vote(choice = Choice.objects.get(id = choice), tag = vote_tag)
   354
   355
                    poll.add_voter(voter = username, To = 'who_voted')
   356
                    poll.save()
   357
   358
                success = 'You have successfully voted for the poll'
   359
   360
          return render_to_response('vote.html',
   361
                                              'user': username.
   362
                                              'poll': poll,
   363
                                           'choices': poll_choices,
   364
                                       'choice_type': choice_type,
61
   365
                                             'error': error,
   366
                                           'success': success,
   367
                                      'vote_receipt': vote_receipt_encrypted,
   368
                                         'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))
   369
   370
        def results(request, poll_id):
   371
         if not request.user.is_authenticated():
   372
            return HttpResponseRedirect('/')
   373
   374
            logged_in = True
   375
   376
   377
              poll = Poll.objects.get(pk = poll_id)
   378
          except Poll.DoesNotExist:
   379
              raise Http404
   380
   381
          username = request.user.username
          if ((not poll.is_allowed_voter(username)) and (poll.creator != request.user)) or (poll.ends > datetime.datetime.now()):
   383
              return HttpResponseRedirect('/mypolls')
   384
```

```
385
       total_abstention = False
386
       trv:
387
        votes = Vote.objects.filter(choice__poll = poll)
388
       except Vote.DoesNotExist:
389
        total_abstention = True
390
391
       if not votes: total_abstention = True
392
393
      results = {}
394
      if not total_abstention:
395
        choices = Choice.objects.filter(poll = poll)
396
        for choice in choices:
397
          results[choice.choice] = (0, 0)
398
        for vote in votes:
           votes_count = results[vote.choice.choice][0] + 1
400
           votes_percent = str(float(votes_count) / float(len(votes)) * 100)[0:5]
401
           results[vote.choice.choice] = (votes_count, votes_percent)
402
403
        results = sorted(results.iteritems(), key = operator.itemgetter(1))
        results.reverse()
404
405
406
       return render_to_response('results.html',
                                               'user': username,
407
408
                                               'poll': poll,
409
                                           'results': results,
                                  'total abstention': total_abstention,
410
411
                                  'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))
412
413 def votes_list(request, poll_id):
      if not request.user.is authenticated():
415
        return HttpResponseRedirect('/')
416
417
        logged_in = True
418
419
420
           poll = Poll.objects.get(pk = poll_id)
421
      except Poll.DoesNotExist:
422
          raise Http404
423
424
       username = request.user.username
```

```
425
       if ((not poll.is_allowed_voter(username)) and (poll.creator != request.user)) or (poll.ends > datetime.datetime.now()):
426
           return HttpResponseRedirect('/mypolls')
427
428
       total_abstention = False
429
430
        votes = Vote.objects.filter(choice__poll = poll).order_by('tag')
431
       except Vote.DoesNotExist:
432
        total abstention = True
433
434
       vote_tags = {}
435
      if not votes:
436
       total_abstention = True
437
       else:
438
       for vote in votes:
439
          trv:
440
             vote_tags[vote.tag]
441
           except KeyError:
442
             vote_tags[vote.tag] = []
443
           vote_tags[vote.tag] = vote_tags[vote.tag] + [vote.choice]
444
445
       vote tags = sorted(vote tags.iteritems(), key = operator.itemgetter(1))
446
447
       return render_to_response('votes_list.html',
448
                                               'user': username,
449
                                              'poll': poll,
450
                                             'votes': vote_tags,
451
                                  'total_abstention': total_abstention,
452
                                  'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))
453
454 def voters_list(request, poll_id):
455
      if not request.user.is_authenticated():
456
        return HttpResponseRedirect('/')
457
       else:
458
        logged_in = True
459
460
      try:
461
           poll = Poll.objects.get(pk = poll_id)
462
       except Poll.DoesNotExist:
463
           raise Http404
464
```

```
465
          username = request.user.username
   466
          if ((not poll.is_allowed_voter(username)) and (poll.creator != request.user)):
   467
              return HttpResponseRedirect('/mypolls')
   468
   469
          allowed_voters = poll.allowed_voters.split(';')
   470
   471
          qobject = Q()
   472
          for voter in allowed_voters:
   473
            if voter == '':
   474
              continue
   475
            else:
   476
              qobject = qobject | Q(username=voter)
   477
   478
          voters = User.objects.filter(qobject).order_by('pgpkey__name')
   479
   480
          return render_to_response('voters_list.html',
   481
                                           'user': username,
   482
                                           'poll': poll,
   483
                                         'voters': voters,
   484
                                      'logged_in': logged_in }, context_instance = RequestContext(request))
64
```

Django template: poll.html

```
1 {% extends "base.html" %}
  {% block title %}Create Poll{% endblock %}
5 {% block content %}
        <h2>{{ action|capfirst }} your Poll:</h2>
        {% if not success %}
8
        {% if action == "create" %}
9
        <form action="/createpoll/" method="post">
10
11
        <form action="/editpoll/{{ poll_id }}/" method="post">
12
        {% endif %}
13
          {% csrf_token %}
14
          <br />
15
```

```
16
         17
           18
19
            Question:
20
21
             \t {tr}{form.question }}
22
             {{ form.question.errors }}
23
              
24
             Choice:
25
             <textarea id="id_choice" rows="2" name="choice"></textarea>
26
             27
              28
                <input type="button" value="Add Choice" name="add_choice" onclick="addChoice('id_choice', '</pre>
                  id choices')" />
              29
30
             31
              
32
             Added Choices:
33
             34
              >
35
               <select multiple="multiple" id="id choices" name="choices">
36
                 {% for choice in choices %}
37
                  <option value="{{ choice }}">{{ choice}}</option>
38
                 {% endfor %}
39
               </select>
40
              41
             42
             {{ choices_error|safe }}
43
             44
              45
                <input type="button" value="Remove Choice(s)" name="remove_choice" onclick="removeChoices('</pre>
                  id choices')"/>
46
              47
             48
            49
50
           51
           52
53
```

```
54
               Min. number of choices per vote:{{ form.min_choices }}
               Max. number of choices per vote:{{ form.max_choices }}
  55
  56
               {{ form.max choices.errors }} {{ num of choices error|safe }}</
  57
                
               Starts:
  58
  59
               Date: {{ form.starts_date }}
               {{ form.starts_date.errors }} {{ dates_error|safe }}
  60
  61
               Time: {{ form.starts_time }} <small><i> (in "hh:mm" format)</i></small>
  62
               {{ form.starts time.errors }}
  63
                
  64
               Ends:
  65
               Date: {{ form.ends date }}
  66
               {{ form.ends date.errors }} {{ dates error|safe }}
  67
               Time: {{ form.ends_time }} <small><i> (in "hh:mm" format)</i></small>
  68
               {{ form.ends time.errors }}
  69
               &nbsp:
  70
               Select Voters:
  71
               {{ form.allowed voters }}
  72
               {{ form.allowed voters.errors }} {{ allowed voters error|safe }}
99
                  73
               74
                 75
                  <input type="button" value="None" name="select_none" onclick="selectChoices('none', '</pre>
                    id allowed voters')" />
  76
                  <input type="button" value="All" name="select all" onclick="selectChoices('all'. 'id allowed voters</pre>
  77
                 78
               79
              80
             81
  82
           83
           \t   < hr />  
  84
         85
         <div align="center">
  86
           <input style="font-size: large; font-weight: bold" type="submit" value="{{ action|capfirst }} Poll" onclick="</pre>
             selectChoices('all', 'id choices')" />
  87
         </div>
  88
        </form>
```

```
89 {% else %}
90 {{ success }}
91 {% endif %}
92 {% endblock %}
```

Javascript: gpgvote.js

```
1 function addChoice(choice_id, choices_id)
     var choice = document.createElement('option');
      var choice_to_add = document.getElementById(choice_id);
      if ((/^\s*$/).test(choice_to_add.value)) return;
     var choices = document.getElementById(choices_id);
      for (i = 0; i < choices.length; i++)</pre>
       if (choices.options[i].value == choice_to_add.value) return;
      choice.text = choice_to_add.value;
      choice.value = choice_to_add.value;
11
      choices.add(choice, null);
12 }
13
14 function removeChoices(choices_id)
15 {
     var choices = document.getElementById(choices_id);
17
     for (i = choices.length-1; i >= 0; i--)
18
19
20
       if(choices.options[i].selected)
21
22
          choices.remove(i);
23
24
     }
25
26 }
28 function selectChoices(choice_set, choices_id)
29 {
30
    var choices = document.getElementById(choices_id);
     for (i = 0; i < choices.length; i++)</pre>
```

```
32
     {
         if (choice_set == 'all')
33
34
           choices.options[i].selected = true;
35
         else if (choice_set == 'none')
36
           choices.options[i].selected = false;
37
38
           choice_set = choice_set.split(';')
39
           for (choice in choice set)
40
             if (choice == choices.options[i].value)
41
               choices.options[i].selected = true;
42
     }
43 }
44
45 function delconfirm(poll_id)
     if (! poll_id) poll_id="";
     var del = confirm("Are you sure you want to delete this poll?");
      if (del == true)
50
        location.replace("/deletepoll/" + poll_id);
51 }
52
53 function checkChoices(choice_id, max)
54 {
      var choices = document.getElementsByName("choices");
      var checked_choices = 0;
      for (i=0; i < choices.length; i++)</pre>
57
58
59
         if (choices[i].checked) checked_choices++;
60
61
62
     if (checked_choices > max)
63
        alert("You cannot vote for more than " + max + " choices");
        var choice = document.getElementById(choice_id);
65
        choice.checked = false;
67
    }
68 }
```

Django template: mypolls.html

```
1 {% extends "base.html" %}
  {% block title %}My Polls{% endblock %}
  {% block content %}
        {% if pending_polls %}<h2>Pending Polls:</h2>{% endif %}
 6
7
         {% for p in pending_polls %}
8
           {% if p.allowed_actions %}
9
             10
              11
                Poll Question
12
                \t < b > {\{ p.poll.question }\} </ b >
13
              14
              15
                Created by:
16
17
                 <a href="/userinfo/{{ p.poll.creator.id }}">
18
                   {{ p.poll.creator.pgpkey.name }} <{{ p.poll.creator.username }}&gt;
19
                 </a>
20
                21
              22
              23
                Allowed Voters:
24
25
                 <a href="/voters_list/{{ p.poll.id }}">Show list of allowed voters</a>
                26
27
              28
              29
                {% if p.allowed_actions == 'edit' %}Starts:{% else %}Started:{% endif %}
30
                {{ p.poll.starts }}
31
              32
              33
                Ends:
34
                \t  {\{ p.poll.ends \}} 
35
              36
              37
                Actions:
38
                >
```

```
39
                         'ul id="menulist">
    40
                           {% if p.allowed_actions == 'edit' %}
    41
    42
                              <a href="/editpoll/{{ p.poll.id }}"><img class="textmiddle" src="/site_media/images/poll_edit.png</pre>
                                  " /> Edit</a>
    43
                            44
                            <1i>>
    45
                              <a href="#" onclick="delconfirm('{{ p.poll.id }}')">
    46
                                <img class="textmiddle" src="/site_media/images/poll_delete.png" /> Delete
    47
                              </a>
    48
                            49
                           {% endif %}
                           {% if p.allowed_actions == 'vote' %}
    50
    51
    52
                              <a href="/vote/{{ p.poll.id }}"><img class="textmiddle" src="/site_media/images/vote.png" /> Vote
                                  </a>
    53
                            54
                           {% endif %}
    55
                           {% if p.allowed_actions == 'results' %}
70 56
57
                              <a href="/results/{{ p.poll.id }}"><img class="textmiddle" src="/site media/images/results.png" /</pre>
                                  > Results</a>
    58
                            59
                           {% endif %}
    60
                           {\% if p.allowed_actions == 'wait' \%}<i>You have already voted. Please, wait for the results.</i>
    61
                          {% if p.allowed_actions == 'wait_creator' %}<i>Please, wait for the results.</i>{% endif %}
    62
                         63
    64
                     65
                   66
                   <br />
    67
                 {% endif %}
    68
               {% endfor %}
    69
    70
             {% if ended_polls %}
    71
               <h2>Ended Polls:</h2>
    72
             {% endif %}
    73
               {% for p in ended_polls %}
    74
```

```
75
               76
                Poll Question
77
                \t < b > {\{ p.poll.question }} </b >
78
               79
               80
                Created by:
81
82
                  <a href="/userinfo/{{ p.poll.creator.id }}">
83
                   {{ p.poll.creator.pgpkey.name }} <{{ p.poll.creator.username }}&gt;
84
                  </a>
85
                86
               87
               88
                Allowed Voters:
89
90
                  <a href="/voters_list/{{ p.poll.id }}">Show list of allowed voters</a>
91
                92
               93
               Started:
94
95
                {{ p.poll.starts }}
96
               97
               98
                Ended:
99
                \t  {\{ p.poll.ends }\} 
100
               101
               102
                Actions:
103
104
                  'd="menulist">
105
                     <a href="/results/{{ p.poll.id }}"><img class="textmiddle" src="/site_media/images/results.png" />
106
                        Results</a>
107
                   108
                  109
                110
               111
             112
             <br />
          {% endfor %}
113
```

Django template: userinfo.html

```
{% extends "base.html" %}
  {% block title %}My Polls{% endblock %}
5
  {% block content %}
6
       <h2>User Info:</h2>
       8
9
           Name:
10
          <b>{{ requested_user.pgpkey.name }}</b>
11
12
         13
          E-mail:
14
          <a href="mailto:{{ requested_user.email }}">{{ requested_user.email }}</a>
15
         16
         17
          Public PGP key fingerprint:
18
          {{ requested_user.pgpkey }}
19
         20
         21
          Trusted by the Authority:
22
23
            {% if requested_user.pgpkey.is_trusted %}
24
              <span style="color:green">Yes</span>
25
26
              <span style="color:red">No</span>
27
            {% endif %}
28
          29
         30
       31
32 {% endblock %}
```

Django template: voters_list.html

```
1 {% extends "base.html" %}
3 {% block title %}Voters{% endblock %}
5 {% block content %}
7
       <h2>Voters List:</h2>
8
       9
        <b>Poll: &quot;{{ poll.question }}&quot;</b><br />
        Created by <b>{{ poll.creator.pgpkey.name }}</b> &lt;{{ poll.creator }}&gt;<br />
10
11
12
        13
          Allowed Voters
14
          {% for voter in voters %}
15
           16
             17
              <a href="/userinfo/{{ voter.id }}">{{ voter.pgpkey.name }} &lt;{{ voter.username }}&gt;</a>
18
             19
           20
          {% endfor %}
21
        22
23 {% endblock %}
```

Django template: vote.html

```
11
                           {{ poll.question }}
12
                           13
                           {% for choice in choices %}
14
                              15
                                   {{ choice.choice }}
16
17
                                       <input type="{{ choice type }}" name="choices" id="{{ choice.id }}" value="{{ choice.id }}"</pre>
18
                                                     onchange="checkChoices('{{ choice.id }}', {{ poll.max_choices }})"/>
19
                                   20
                              21
                           {% endfor %}
22
                        23
                        <br />
24
                        {\( \) if error \( \) \( \) style="text-align:center; color:red">\( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \( \) \
25
                        <input style="font-weight:bold;font-size:large" type="submit" value="Vote" />
26
                    </form>
27
                    {% else %}
28
                        {{ success }}:<br /><br />
29
30
                             <b>&quot;{{ poll.question }}&quot;</b>,<br />
31
                             Created by <b>{{ poll.creator.pgpkey.name }}</b> &lt;{{ poll.creator }}&gt;<br /><br />
32
                             Your vote corresponds to the following, encrypted vote receipt: <br />
33
                             <div id="vote receipt">
34
                                <b>{{ vote_receipt }}</b>
35
                            </div>
36
                        37
                         <i>You should keep a copy of the above PGP message!</i>
38
                        39
                            You may decrypt this vote receipt with your private key and use it to verify that your vote has been
40
                            correctly calculated in the final tally when this poll ends. <br />
41
                            You should not store the decrypted form of the vote receipt anywhere.
42
                        43
                        44
                            The above PGP message is signed by the GPGVote System Authority. <br/> />
45
                            You can download the public key of the GPGVote System Authority from
46
                            <a href="/site_media/gpgvote_authority_public_key.asc">here</a>.
47
                        48
                    {% endif %}
```

Django template: results.html

```
1 {% extends "base.html" %}
3 {% block title %}Results{% endblock %}
5 {% block content %}
      <h2>Results:</h2>
      8
        <b>Poll: &quot;{{ poll.question }}&quot;</b><br />
        Created by <b>{{ poll.creator.pgpkey.name }}</b> &lt;{{ poll.creator }}&gt;<br /><
9
10
11
       {% if not total_abstention %}
12
         13
14
          Choice
15
          Votes
          %
16
17
         18
         {% for result in results %}
19
            {{ result.0 }}
20
21
            {{ result.1.0 }}
22
            23
             <img src="/site_media/images/percentage_bar.png" height="11" width="{{ result.1.1|add:"2" }}" />
24
             <br />{{ result.1.1 }}
25
            \langle /t.d \rangle
          26
27
         {% endfor %}
28
         29
         30
          You may verify the results by viewing the anonymous <a href="/results/{{ poll.id }}/votes_list">Votes_List</a>
31
          <br />Each individual voter may check that her vote has been calculated in the final results by verifying in
             the
32
          list the corresponding vote tag supplied to her when she casted her vote.
```

Django template: votes_list.html

```
{% extends "base.html" %}
3 {% block title %}Results{% endblock %}
  {% block content %}
6
      <h2>Votes List:</h2>
8
      <b>Poll: &quot;{{ poll.question }}&quot;</b><br />
10
       Created by <b>{{ poll.creator.pgpkey.name }}</b> &lt;{{ poll.creator }}&gt;<br /><br />
11
      12
      {% if not total_abstention %}
       13
14
        Vote TagChoices
15
        {% for tag in votes %}
16
         {{ tag.0 }}
17
18
          19
20
            {% for vote in tag.1 %}
21
             {{ vote }}
22
            {% endfor %}
23
            24
          25
         26
        {% endfor %}
27
       28
     {% else %}
29
       Total Abstention
```

```
30 {% endif %}
31
32 {% endblock %}
```

A.5 python-gnupg patch

gnupg.py.patch

```
2010-08-01 10:18:50.000000000 +0300
   --- gnupg.py
                           2010-08-01 10:20:08.000000000 +0300
 2 +++ gnupg-patched.py
 3 @@ -50,6 +50,8 @@
 4 import logging
 5 import os
 6 import socket
7 +import re
 8 +from time import time
9 from subprocess import Popen
10 from subprocess import PIPE
    import threading
12 @@ -135,6 +137,7 @@
13
             self.gnupghome = gnupghome
14
             self.verbose = verbose
15
             self.encoding = locale.getpreferredencoding()
16 +
             self.r = re.compile('(.*) < (.*@.*)>') # pattern for key owner name/email pair
17
             if gnupghome and not os.path.isdir(self.gnupghome):
18
                os.makedirs(self.gnupghome,0x1C0)
19
             p = self._open_subprocess(["--version"])
20 @@ -423,6 +426,32 @@
21
                    getattr(result, keyword)(L)
22
            return result
23
24 +
         def get_key(self, fingerprint):
25 +
             """ Gets a key by fingerprint
26 +
                Adds 'name' and 'email' keys in the key dictionary
27 +
                Returns 0 if no key is found
```

```
28 +
29 +
             for key in self.list_keys():
30 +
               if key['fingerprint'] == fingerprint:
31 +
                    rs = self.r.search(key['uids'][1])
32 +
                    key['name'] = rs.group(1)
33 +
                   key['email'] = rs.group(2)
34 +
                   return kev
35 +
            return 0
36 +
37 +
         def key_is_expired(self, fingerprint):
38 +
             """ Checks if a key with a specific fingerprint is expired
39 +
                 Raises ValueError if there is no key with that fingerprint
40 +
41 +
             key = self.get key(fingerprint)
42 +
             if kev == 0:
43 +
               raise ValueError("There is no key with fingerprint: %s" % fingerprint)
44 +
45 +
             if (key['expires'] == "") or (float(key['expires']) > time()):
               return False
46
47 +
            else:
48 +
               return True
49 +
50
         def gen_key(self, input):
             """Generate a key; you might use gen_key_input() to create the
51
52
             control input.
53 @@ -682,6 +711,12 @@
54
                import_res = value.split()
55
                for i in range(len(self.counts)):
                     setattr(self, self.counts[i], int(import_res[i]))
56
57 +
             elif key == "KEYEXPIRED":
58 +
                self.results.append({'fingerprint': None,
59
                     'problem': '0', 'text': 'Key or subkey has expired'})
60 +
             elif kev == "SIGEXPIRED":
                 self.results.append({'fingerprint': None,
61 +
62 +
                     'problem': '0', 'text': 'Key or subkey has expired'})
63
             else:
64
                raise ValueError("Unknown status message: %r" % key)
```

Βιβλιογραφία

- [1] Steven Furnel, Sokratis Katsikas, Javier Lopez, Ahmed Patel, "Securing Information and Communications Systems: Principles, Technologies, and Applications", Chapter 15: Electronic Voting Systems, Artech House, 2008
- [2] Andreas Mitrakas, Pim Hengeveld, Despina Polemi & Johann Gamper, "Secure E-government web services", Idea Group Publishing, 2007
- [3] "Legal, operational and technical standards for e-voting", Recommendation Rec(2004)11 and explainatory memorandum, Council of Europe Publishing, April 2005
- [4] Gritzalis, Dimitris A., "Secure Electronic Voting", Kluwer Academic Publishers Group, 2003
- [5] Mitrou L., Gritzalis D., Katsikas S., "Revisiting legal and regulatory requirements for secure e-voting", May 2002 [http://www.instore.gr/evote/evote_end/htm/3public/ /doc3/public/evote_paper_SEC_2002_2.doc]
- [6] Safevote, Inc. and THE BELL, "Voting System Requirements", Februrary 2001 [http://www.thebell.net/papers/vote-req.pdf]
- [7] J. Callas, L. Donnerhacke, H. Finnery, D. Shaw, R. Thayer, "OpenPGP Message Format", Nework Working Group, Request for Comments: 4880, November 2007
  [http://www.ietf.org/rfc/rfc4880.txt]
- [8] "Introduction to Cryptography", Chapter 1 [http://www.pgpi.org/doc/pgpintro/]
- [9] "The GNU Privacy Guard Manual", version 2.0.15, March 2010 [http://www.gnupg.org/documentation/manuals/gnupg/]